

SPECIMINA INCUNABULORUM

1. Biblia pauperum. [Editio xylographica.] [In Batavia, c. 1450.] Esztergom, Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae.
2. Biblia. [Latine.] [Mainz, typographus Bibliae 42 linearum (= Johann Gutenberg), c. 1454/1455.] Fragmentum. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
3. Biblia. [Latine.] [Mainz, typographus Bibliae 42 linearum (= Johann Gutenberg), c. 1454/1455.] Fragmentum. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
4. Biblia pauperum. [Bamberg, Albrecht Pfister, c. 1462/1463.] Budapest, Museum Artium Hungaricum.
5. Biblia. [Latine.] [Strassburg, Heinrich Eggestein, non post 24. Mai. 1466.] Pécs, Bibliotheca Episcopalis.
6. Cicero, M. T.: De oratore. [Subiaco, Konrad Sweynheym et Arnold Pannartz, ante 30. Sept. 1465.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
7. Crescentiis, Petrus de: Ruralia commoda. [Augsburg], Johann Schüssler, c. 16. Febr. 1471. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
8. Chronica Hungarorum. Buda, Andreas Hess, 5. Jun. 1473. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
9. Nicolaus de Ausmo: Supplementum Summae Pisanellae. [Venezia], Wendelin von Speyer, [non post 28. Jul. 1473.] Ex bibliotheca Mathiae Corvini regis Hungariae. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
10. Vincentius Bellovacensis: Speculum historiale. [Strassburg], Johann Mentelin, 4. Dec. 1473. Budapest, Bibliotheca Universitatis.
11. De creatione Adae. [Roma, Johann Gensberg, c. 1473.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
12. Petrarca, F.: Historia Griseldis. [Ulm, Johann Zainer, c. 1473/1475.] Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
13. Andrae, J.: Summa de sponsalibus et matrimoniiis. [Roma, Bartholomaeus Guldinbeck, c. 1475.] Győr, Bibliotheca Seminarii Episcopalis.
14. Pontanus Ludovicus: Singularia notabilia utriusque iuris. [Roma, Apud S. Marcum (Vitus Puecher), c. 1475.] Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
15. Ars notariatus. [Roma, Johann Schurener, c. 1476.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.

16. Almanach auf das Jahr 1478. [Germ.] [Augsburg, Günther Zainer, 1477.] Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
17. Antoninus Florentinus: Confessionale. [In Hungaria, typogr. Confessionalis], 1477. Budapest, Bibliotheca Universitatis.
18. Wolfram von Eschenbach: Parsival. [Strassburg, Johann Mentelin], 1477. Budapest, Bibliotheca Superintendentiae Reformatae Cis-Danubianae de Paulo Ráday nominata.
19. Vocabularius. [Latino-Germanicus.] [Eltville, Nikolaus Bechtermünze, c. 1477]. Budapest, Bibliotheca Universitatis.
20. Breviarium Romanum. Venezia, Franz Renner et Petrus de Bartfa, 1478. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
21. Psalterium. [Lat.] [Rostock, Fratres domus horti viridis, c. 1478.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
22. Laudivius Zacchia, Vezzanensis: Vita beati Hieronymi. [In Hungaria, typogr. Confessionalis, c. 1478/1479.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
23. Petrus Hispanus: Summulae logicales. Zwolle, Johannes Vollenhoe, 1479. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
24. Bartolus de Saxoferrato: De tabellionibus. [Roma, Johann Bulle, c. 1479.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
25. Aesopus: Vita et fabulae. Milano, Gaspar de Cantono, 9. Nov. 1480. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
26. Rubricae iuris civilis et canonici. [Roma, typogr. Bullae Sixti IV., c. 1480.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
27. Diurnale Romanum. [Venezia, Andreas Torresanus, 1481?]. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
28. Ordnung des Gerichts. Augsburg, [Johann Schönsperger], 1483. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
29. Perottus, Nicolaus: Rudimenta grammatices. Firenze, Nicolaus Laurentii, 16. Apr. 1483. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
30. Mager, Berthold: Hofmer von Turcken. [Leipzig, Marcus Brandis, post 7. Nov. 1483.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
31. Innocentius VIII. papa: Regulae, ordinationes et constitutiones Cancellariae apostolicae. [Roma, typogr. Manilii, 1484.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
32. Constitutiones Synodales Ecclesiae Strigoniensis. [Venezia, Nicolaus von Frankfurt, c. 1484.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
33. Candidus, Eustachius: Prognosticon pro anno 1486/87. Roma, Stephan Planck, 15. Dec. 1485. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
34. Breviarium Ordinis Fratrum Heremitarum S. Pauli primi heremitae. [Basel, Nicolaus Kessler, 1486/1491.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
35. Breviarium Leodiense. Köln, Ludwig von Renchen, 1488. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
36. Homerus: De bello Troiano. Parma, Angelus Ugoletus, 1. Mai. 1488. Székesfehérvár, Bibliotheca Episcopalis.
37. Constitutiones incliti regni Hungariae (25. Jan. 1486.) Leipzig, [Moritz Brandis], 2. Jun. 1488. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.

38. Thuróczy, Johannes: *Chronica Hungarorum*. Augsburg, Erhard Ratdolt, 3. Jun. 1488. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
39. Albertus de Secinze: *Litterae indulgentiarum pro bello contra Turcos*. [Leipzig, Moritz Brandis, post 31. Oct. 1488.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
40. Moses ben Naḥmān: *Pērūš hat-tōrā* (Commentarium in Pentateuchum. Hebr.) Lisboa: Rabbi Eliezer, 15. Jul. 1489. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
41. Callimachus Experiens: *Attila*. [Venezia, Antonius de Strata, c. 1489.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
42. Pamphilus de amore. [Antwerpen, Matthias van der Goes, c. 1488—1490.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
43. *Constitutiones incliti regni Hungariae*, (25. Jan. 1486.) [Leipzig, Konrad Kachelofen, ante 31. Jul. 1490.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
44. Alexander de Villa Dei: *Oratio congrua*. [Nürnberg, Peter Wagner, c. 1490.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
45. Rosenblüt, Hans: *Ein Spruch von der Stadt Nürnberg*. Nürnberg, Hans Hofmann, 9. Aug. 1490. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
46. Johannes de Verdena: *Sermones Dormi secure de tempore et de sanctis*. [Basel, Johann Amerbach, c. 1490.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
47. *Missale Fratrum Heremitarum Ordinis S. Pauli primi heremitaie*. [Basel, Johann Amerbach, c. 1490.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
48. *Missale Gnesnense-Cracoviense, sine notatione dioecesis*. [Strassburg, Johann Prüss, pro Peter Drach, c. 1490.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
49. Pius II. papa: *Capitula concordiae inter Fridericum III. imperatorem Romanum et Matthiam* [Corvinum] *Hungariae regem*. [Passau, Johann Petri, inter 6. Apr. 1490. et 7. Nov. 1491.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
50. *Termini causarum in Romana Curia servari soliti in causa beneficii*. [Heidelberg? Heinrich Knobloch? non post 14. Apr. 1491.] Pannonhalma, Bibliotheca Archiabbatiae Ordinis S. Benedicti.
51. *Homiliae diversorum auctorum*. Venezia, [Bernardinus de Choris et Simon de Luere], 25. Jan. 1491. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
52. Limos, Andreas: *Dubia in insolubilibus*. [Paris, Antoine Caillaut, 1491—1492.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
53. Balbus, Johannes: *Catholicon*. Venezia, Johann Hamann, 1492. Budapest, Bibliotheca Universitatis.
54. Johannes Chrysostomus: *Liber de eo quod nemo laeditur ab alio nisi a semetipso fuerit laesus*. [Paris], Michel Le Noir, [c. 1493.] Esztergom, Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae.
55. Oktoekhos. [Cetinje], Makarios hieromonachus, 4. Jan. 1494. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
56. *Missale Romanum*. [Glagolitice.] Senj, Blasius Baromić, Sylvester Bedričić et Gaspar Turčić, 7. Aug. 1494. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

57. *Sequentiae et hymni per totum annum*. Deventer, Jacobus de Breda, 1494. Budapest, Bibliotheca Universitatis.
58. Montepico, Paulus de: *Repetitio subtilis*. Pavia: Antonius Carcanus, 21. Oct. 1494. Székesfehérvár, Bibliotheca Episcopalis.
59. Petrarca, F.: *Epistola de dispositione vitae suae ad Gubernatorem*. Cremona, Caesar Parmensis et Rafaynus Ungaronus, 24. Nov. 1494. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
60. Petrarca, F.: *Bucolicum carmen*. Cremona, Rafaynus Ungaronus et Caesar Parmensis, 4. Apr. 1495. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
61. Alexander VI. papa: *Regulae cancellariae* 8. Aug. 1495. [Strassburg, Johann Prüss, non ante 8. Aug. 1495.] Pannonhalma, Bibliotheca Archiabbatiae Ordinis S. Benedicti.
62. Michael de Hungaria: *Sermones tredecim universales praedicabiles per totum annum*. Lyon: Hémon David; 18. Sept. 1495. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
63. Boazana. [Bologna: Benedictus Hectoris, c. 1495.] Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
64. Jörg von Nürnberg: *Nachricht von den Türken*. Memmingen, [Albrecht Kunne], 1496. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
65. *Ordinarius Strigoniensis*. Nürnberg, Georg Stuchs, 7. Oct. 1496. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
66. *Obsequiale Strigoniense*. Nürnberg, Georg Stuchs, 24. Oct. 1496. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
67. Aristoteles: *Opera*. [Graece.] Venezia, Aldus Manutius, 1495—1498. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
68. Jacobus de Theramo: *Consolatio peccatorum, seu Processus Belial*. [Germ.] Augsburg, Johann Schönsperger, 28. Mai. 1497. Sopron, Bibliotheca Ecclesiae Evangelicae.
69. Haneron, A.: *Compendiosus artis epistolandi libellus*. [Leipzig, Martin Landsberg, c. 1497—1499.] Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
70. *Psalterium*. [Lat.] Leipzig, Melchior Lotter, 1499. Budapest, Bibliotheca Universitatis.
71. *Regimen sanitatis Parisiense*. [Germ. et Lat.] Strassburg, Matthias Hupfuff, 1499. Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.
- 72 — 73. *Missale Quinqueecclesiense*. Venezia, [Johannes Emericus] pro Johanne Paep librario Budensi, 24. Apr. 1499. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.
74. Columba, F.: *Hypnerotomachia Poliphili*. Venezia, Aldus Manutius, Dec. 1499. Budapest, Museum Artium Hungaricum.
75. Augustinus Moravus: *De secta Waldensium*. Olomouc, Konrad Baumgarten, 29. Oct. 1500. Kalocsa, Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae.
76. *Agenda*. [Strassburg, Johann Prüss, c. 1500.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.
77. Manardus, J.: *Opus de erroribus Simonis Pistoris circa morbum gallicum*. [Nürnberg, Georg Stuchs, c. 1500.] Budapest, Museum et Bibliotheca Historiae Artis Medicinae de I. Ph. Semmelweis nominata.
78. Tibullus, A.: *Elegia de amoribus et laudibus Messalae*. Leipzig, Jacob Thanner, 1500. Pápa, Bibliotheca Superintendentiae Reformatae Trans-Danubianae.

propheetas in babilone. Quia hec di-
cit dñs ad regem q̄ seder sup solio da-
uid ⁊ ad omne pplu habitatores ur-
bis hui⁹: ad fraces vestros qui non
sunt egressi uobiscū in transfugationē.
Hec dicit dñs exercitū. Ecce interā in
eos gladius et fame et pestis: et ponā
eos quasi frax in alas q̄ comedi non
possunt eo q̄ pessime sum: et p̄sequer
eos in gladio et in fame et in pesti-
lentia. Et dabo eos in uagationē omni-
tis regnis terre in maledictionem ⁊ in
duperem ⁊ in sibiū ⁊ in opprobrium
uicis gentis ad quas ego eia⁹ eos:
eo q̄ non audierunt uerba mea dicit
dñs que misi ad eos per seruos meos
propheetas de nocte cōsurgens et mi-
raret: et non audistis dicit dñs. Vos
ergo audier uerbu dñi omnis trans-
fugatio quā eua⁹ de iherusalem in babi-
lonē. Hec dicit dñs exercitū deus isrl̄
ad abah filiū thule ⁊ ad sedechiā fili-
um maasre qui p̄phetant uobis i no-
mine meo mendaces. Ecce ego tradā
eos in manus nabuchodonosor re-
gis babilonis: et p̄uinciet eos i oculos
uestros. Et assumetur e⁹ eis maledictio
omni transfugationū iude que est i ba-
bilone dicitur. Ponat te domin⁹ sicut
sedechiam ⁊ sicut abah quos fecit re-
gis babilonis in igne: pro eo q̄ fecerint
fusticiam in israhel et uerba sunt in
uocro amicorū suorū: et locuti sunt
uerbū in nomine meo mendaces q̄
non mādau⁹ eis. Ego sum iudex et te-
stis dicit dñs. Et ad senaiā nrelamien-
tem dicit. Hec dicit dñs exercitū deus
israhel. Pro eo q̄ misisti in nocte meo
libros ad omne pplm qui ē in iheru
et ad sophoniā filiū maasre sacerdotē
et ad uniuersos sacerdotes dicitur: do-
minus dedit te sacerdotem p̄ ioiade

sacerdote ut sis dux in domo homini
sup omne uiciu acceptorū ⁊ p̄phetarū
ut uirtas eura in terra et in carcerem.
Et uir quere non interceptu iherusa-
lem antichristi qui p̄phetat uobis?
Quia sup hoc mōt in babilonem ad
eos dicitur. Longū ē: edificare domos
et habitare: et placere dno ⁊ comedere
fructus eos. Legit ergo sophonias
sacerdos libru istū in auribus iheremie
propheete. Et factum est uerbu dñi ad
iheremiam dicitur. Nunc ad omnes
transfugationē dicitur. Hec dicit dñs
ad senaiā nrelamien. Pro eo q̄ pro-
phetauit uobis senaias et ego nō mi-
si eic: fecit uos cōdare in mendacia:
idcirco hec dicit dñs. Ecce ego uisita-
bo sup senaias nrelamien ⁊ super se-
men eius. Nō erit ei uir scms i medio
pplū hui⁹: et non uidebit bonū q̄ ego
faciā p̄lo meo ait dñs: quia p̄uicicia-
tionē locut⁹ ē adūsus dñm. **N**

Doc uerbu q̄ factū est ad iheremi-
am a dño dicitur. Hec dicit do-
minus deus israhel dicitur. Scribe tibi
omnia uerba que locutus sum ad te in
libro. Ecce enī dicit ueniū dicit dñs: ⁊
cōuertā conuersionē pplū mei israhel et
iuda ait dñs: et cōuertā eos ad terra
quā dedi patrib⁹ eorū et possidebūt eā.
Et hec uerba que locut⁹ est dñs ad isrl̄
et iudā: quoniam hec dicit dñs. Vocem
retoris audiuim⁹: somido: ⁊ nō ē p̄s.
Interrogate ⁊ uideret si generat maledi-
ctus. Quare ergo uidi omnis uici in ma-
nu supra lumbū suū quasi p̄curu-
tis? Et cōuertē sunt uniuersē facies in
auruginē. Ve quia magna dico illa
ner est filius e⁹: erumpitq̄ tribulationis
est iacob: et e⁹ ip̄o saluabitur. Et tūc:
in die illa ait dñs exercitū conuertam
iugū eius de collo tuo: ⁊ uincula eius

neq; inde huc transire. Et ait. Rogo
 ego te pater: ut mittas tuum domum pa-
 tris mei. Habeo enim quinq; fratres: ut
 referat illis de te: et ipsi veniant in hunc locum
 comitatos. Et ait illi abraham. Ha-
 bent moysen et pharaon: audiant illos.
 At ille dixit. Non pater abraham: sed
 si quis te mortuus ient ad eos penite-
 ntiam agant. Ait autem illi. Si moysen et
 pharaon non audierit: neq; si quis
 te mortuus resurrexerit occidat. Cap. xvii.

Quod ad discipulos suos ait. Impos-
 sibile est ut non veniant scandala.
 Ut ergo illi per que veniunt. Utilius est
 illi si lapis molaris imponatur super
 os eum: et perdat in mare: qm
 ut scandalizet unum de pusillis istis. At-
 tendite vobis. Si peccaverit in te fra-
 ter tuus: persequa illum: et si penitentia
 fuerit dimitte illi. Et si separs in die per-
 taverit in te: et separs in die rōmāno

ut
 de
 lu
 m
 ut
 cu
 hi
 the
 the
 at
 ab
 qd
 et
 ut
 di
 et
 m
 de

3. Biblia. [Latine.] [Mainz, typographus Bibliae 42 linearum (= Johann Gutenberg), c. 1454/1455.] Fragmentum. Budapest. Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

Osce. x. Ipse confringet sim-
lulacra eorum et ipsabit.

zacharias. xiiij.
In die illa dis-
gam nomina
ydolorum de ter-
ra.

Naum. i. De domo dei tui
interficiam omne simulacrum

Sophonias. ij.
Attenuabit do-
minus omnes
deos de terra.

ydola preterite. relikto recidere repente.

Legit in exodo ca. xxxi. et xxxij. quod cum moyses uenisset
ad montem synai ipse solus ascendit ad recipiendum legem quo-
tempore ipse descendere uidit vitulum efflatum quod aaron fecerat ipse
moyses pedibus tabulam vitulum destruxit. **Ad bñ** fugabat
corrupticia ydola christo ingrediente in egiptum.

Legit i. i. libi regum ca. v. quod philistin archam domini quam rapu-
erunt in bello posuissent iuxta dagonem dei eorum de mane iterum
res templi inueniunt dagonem iacentem in terra et uirumque mortuum
pallas. **quod bñ** uie completa est quam bñ uirgo cum christo uenit in egiptum
tunc ydola corruerunt. et errores infidelium corruerunt.

5. Biblia. [Latine.] [Strassburg, Heinrich Eggestein, non post 24. Mai. 1466.] Pécs, Bibliotheca Episcopalis.

QUOGITANTI MIHI SEPENUME-
ro & memoria uetera repetenti per bea-
ti fuisse. Q. frater illi uideri solent qui in
optima. RE. PV: quom & honoribus &
reꝝ gestarū gloria florent eū nec cur-
sum tenere potuerūt: ut uel ī negotio sine
periculo: uel in ocio cū dignitate esse possent: At nunc quod
mibi quoq; incitiū requiescēdi atq; animū ad utrūsq; nostꝝ
preclara studia referendi fore iustum et prope ab omnibus
coecessum arbitrarer: si infinitus forensiū reꝝ labor: et am-
bitiois occupatio de cursu honoꝝ etiā etatis flexu cōstis-
set quā spem cogitationū & consilioꝝ meoꝝ cū graues cōueni-
entiū rēpoꝝ: num uariī nri casus sefellerunt: Nam qui locus
quiens & tranquillitans plenissimus fore uidebañ: ī eo max-
ime moles molestiaꝝ & turbulēssime rēpestates: extitef:
Neq; uero nobis cupiētib; atq; exoptātib; fructus ocio
datus est: ad eas artīs quibus a pueris dediti fuimus cele-
brādas inter nosq; recolendas: Nam p̄ma etate incidimus
in ipam p̄turbationē disciplīne ueteris: & cōsulatū deueni-
mus ī mediū reꝝ: omniū certamē atq; discrimen: & hoc tps
omne post cōsulatū obicimus his fluctibus: qui p̄ nos a cō-
muni peste depulsi in nos metipos redundarēt: Sed tamen
ī eis uel asperitātib; reꝝ uel angustis temporis obsequar
studis nostris: & q̄nam mihi uel fraus īmicorum uel causa
amicoꝝ: uel res. p. tribuet orii ad scribendū potissimū con-
ferā: Tibi uero frater neq; hortanti deero neq; rogāti: nā
neq; auctoritate quisq; apud me plus ualere te potest: neq;

M. N. MULLER
R. N. V. V. W.
TABAROL

Petri de crescentijs civis Bononiensis
(epitola in librū comodōū ruralium)

Enferabili in xpo patri et domio spali viro
sūme religionis ac sapiētie fratri americo de
placētia sanctissimi ordīs fratꝝ poicatonꝝ ge
nerali mgro dignissimo dñs petrus de cresce
tjjs civis bonon̄ seipm ad oīa semp mandata
obsequosa paratū. Cū pntem librū ruralium

comocoy ad dei oī potentis honore et serenissimi regis karoli delecta
tionē meiqꝫ ac ceteroy utilitatē inchoassem et meoiassem multis et
varijs occupacōibꝫ impeditus diu perficere distuli. Vex a vīa no
bili sanctitate ut cōplere rogatus qđ p dñico mādato libereꝝ recepi
iudicoy et civiliū occupationū strepitu relicto qđ nō poterā ai m
ut opi expediebat quietū hre ad ruris habitacionē septuagenariū
me transhuli et ne ocio inutilibꝫ aliqꝫ tpe inficiar iustiqꝫ satisfaciā
voti celestis regis auxilio libꝫ phicere curavi ac etiā ei quod pmo
scripserā accidit multa utilia qđ postea vidi et p expiētiā approbavi
Nre igit dñitadi eundē grandē affectu offero corrigendū per vřam
prudentiā qđ sūma ē et vřoy fratꝝ humiliter supplicā qđ ipius eli
met rubigo et qđ ē vtile nō spernat. Nā apte cognosco qđ nec p me
et nec forsan p alium possent integre sciri oīa de quibꝫ in toto libro
tractabꝫ ppter infinitā agendoy varietatē qđ semper sub ppetuo motu
celesti vīute consistit. sꝫ ab oibꝫ oīa pterita sciri pntꝫ cū auxilio eius
qđ sine defectu pterita pntia et sūta cognoscat. Nō enī opus qđ de fi
de nō tractat reprobari vel spni debet paucis madis in qđ p̄sa mētē
sūe nec eradicat rosariū quibuscūqꝫ a spniō si mltas revolentes eph
beat rosas nec abscidit arbor paucis vermiculo sed pomis in qua
multa inveniuntur iocunda.

Capitula in librum p̄mum.

Incipit liber ruraliū comocoy a pet de crescentijs cōpilatus et pmo
De locis habitabilibꝫ eligendis et de curijs domibꝫ et his qđ habi
tacionibꝫ sunt i rure nāto faciēda et pmo de cognicōne bōitatis loci
habitabilis in communibꝫ De aere et cognicōe bōitatis vel malicie
ipius. De vōtio et cognicōe bonitatis vel malicie ipsoꝝ. De aqꝫ
qđ bōibꝫ competit et cognicōe bōitatis et malicie eius. De situ loci
habitabilis et cognicōe bōitatis vel malicie ipius. De curijs siue

pollens: pudicus fidelis: & p̄ etate prudēs: cepitq; regere uiuētē
adhuc Iohanne gubernatore. Postea cū esset in bohemia: obiit
prage anno etatis & coronationis sue decimo octauo: sepultusq;
ibidem in ecclesia cathedrali: Anno domini millesimoquadringē-
tesimoquinquagesimo septimo.

De coronatione regis Matthe.

Post mortem Ladislai regis electus est in regem hungarie
Matthias se. me. filius Illustris Iohis de huny ad ppe. co.
bitricien Anno dñi millesimoquadringētesimoquinquagesimo
octauo: q; tam exterris ut bohemis & polōis: q; nonnullis incolis
sacre corōe subiectis sibi plurimū insidiatibus ut leo fortissimus:
inuiētissimusq; restitit. Hic etiā cū ualidissimo exercitu regnū
bozne ingressus castrum munitissimū Iaycza noīe e manibus
turcoꝝ gloriose eripuerit: deinde uictor rediens ad hungariam:
dyademate sancti regis Stephāi qd̄ apud Fridericū romanoꝝ
impatorē habebat: in ciuitate alberegalī potitus est. Postea
uero collecto ingētī exercitu moldauiam terram: puincia sacre
corōe subiectam sed p̄ id temporis rebellem ingressus est. ibiq;
habito acerbissimo conflictu triūphū preclarū atq; memorabile
obtinit. Vnde & uexilla pluriā inelyte uictorie sue signa budā
usq; adduxit. que magna cū celebritate in prochiali beatissime
Marie uirginis ecclesia affixa hodie conspiciunt. Reliqua autē
preclara ac mēorabilia facinora serēissimi atq; inuiētissimi dñi
nostri regis: quia tanta sunt q; breuiter cōprehēdi nequeunt: in
aliud tempus differenda: ac latius prosequenda erunt. Pro quo
dño nostro illustrissimo atq; gratioso optimus maximusq; deus
etiā atq; etiā rogandus est: ut eum in pace tranquilla: iusticie
obseruatione: suorum dilectione: regni incremento: & diuturna
demū uite incolumitate tenere: seruare: & augere dignetur.

S finita Bude Anno dñi. M. CCCC. LXXIII.
in uigilia penthecostes: per Andrēā Hels.

In nocte ubi nisi alia epi aut. Inapit ludi
qui vult supplementum.

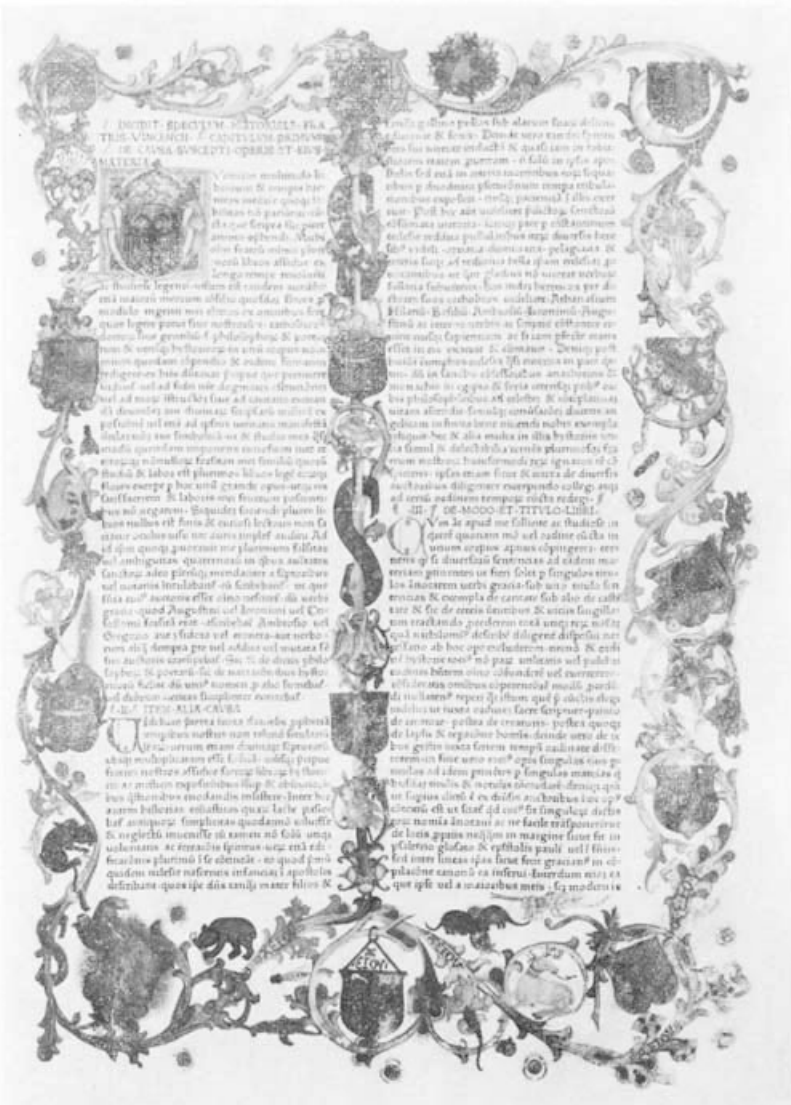
Abbatia

Abbatia q magistralis
seu pisanella vulgo
viter nuncupat ppi
ei⁹ obediensitates a
pud obediens conul
solent. Et q ppi ei⁹ abbatibus qstantio
numi i suis qno regit⁹ corrupta ac ppter
ei⁹ locutur i plorari suo deusib⁹ val
de dubia claritate et supleno idigeno
Pater ad eoz simplici⁹ obediens unius
te qtu⁹ in vno dederit detruo vici⁹ sum
ma concedat ad eoz qstantionem reduc⁹ ac
ei⁹ locutur q bocat uniuerso qd nisi fu
erit expedire. adde⁹ supleno add⁹ cog
noscit in ei⁹ p⁹. a . In fine do. b .
lia ce vno⁹ ponet ole sume alphabetici
ordinis sequedo. et pagib⁹ in margib⁹
p qta⁹ nondo Post p⁹ cap⁹ ly in p⁹ta
sua edpuret p⁹ p⁹ et ppter pdicta b
op⁹ supplementum appellat pot.

Abbas

Abbas in suo monastio
coferre pot ius
dictio p⁹ totura et duo or
dines minores v⁹ sic sacdo et mon⁹ ipo
sua sit ei b⁹ maior p⁹ta. loz ei d⁹ etate
et q. a⁹ continger. et. l. et. vi. qm⁹ videt⁹.
a . Ordines minores sunt hospitalitas
psalmistatus et lectio⁹ et oratio⁹ ac
lira⁹. et. vi. cloro. i psalmistat⁹ q lecto
rat⁹ ide⁹ s⁹ ut pot colligi ex textu i glo.
v⁹ et. e. d⁹ edigit. Abbas aut coferre potest
lecto⁹ v⁹ et. e. d⁹ edigit. et. e. qm⁹ colle
quet. i hospitalitat⁹ q p⁹at et sic alio nu
oo cu ad ordines no sit p⁹cedit p⁹statum
ex de. cl. p. sal. p. c. uno. b . Hoc et possi
elect⁹ in abbate si ep⁹o viderat eu bndice
et de supleno. pla. statum⁹. a . Ibi v⁹
si ep⁹o t⁹no cu humilitate ac deuote
sint conuenit regiens abbas bndice for
te remittit eisd⁹ abbatib⁹ licet p⁹ol mo
nacho bndice et alia q ad officiu bmodi

pinet etere⁹ donec ipi ei⁹ ouisiam totum
reogiter et abbas bndice i reuclit. b
Aliter at edere no pot ex de p⁹ta. abba
ro. l. vi. a . Ibi vult p⁹ta. abbatibus
ra fir alio q monastio. s. p. co. i. et
q ad illa edolantur et in qda ecclesiast⁹
et qsi ep⁹alem iurisdictione obtinere p⁹ni
clerale coferre solent nisi eis id compe
tat et pleno plate sedis indulto. b . Ab
bas et qly r⁹ualis plate regit⁹ v⁹et mo
nacho fugatio. a . Adde et exco⁹ ut
in c. ne uagandi. i. all. ro. b . Et ad clau
stru redite salu exco⁹ v⁹plura ei de re
gula. ne uagadi. a . Ad inquit ne religio
si v⁹ i apostolia v⁹ p. n. b . Itri abbas
possit licitare subditos suos ad alia reli
gione. b. mo. d⁹ p⁹ monastio pot qde licen
tiam ad eoz religione de co⁹ta. cap⁹
h. aliter no ad minor⁹ do no pot ac. re. q.
m. statum⁹. et. q. n. sine excep⁹io. de an
non uzo religione dic ut i. rel. v. p. a .
Et ibi vult pot colligi q ad m⁹ne pot
licitare nisi cedere i graue iactura seu i
summo coegregatio inde trahit. b
Ad ep⁹at quoz si subdit⁹ eligat platu
licitare pot et no regit⁹ oueru et d⁹ elec
si religiosi. in fine. l. vi. a . Intellige si
u fuerat facta electio no at electioni iura
re ut in cl. si. et. de elec. vbi dicit eu co⁹el
sa religio a suspensio suo licita ut electi
oni vel p⁹soni si qua de ip⁹o r⁹tingeret
sua sui vore posse assensu abnomo in
tio uia paret nulli⁹ eam exister posse vo
lum⁹ firmatio. b . Abbas un⁹ non po
t⁹ p⁹idore in dicit⁹ monastio ei de re
lig. co. cultio in fe. a . Ibi et vult ne qd
in v⁹io monastio locu monachi hie p⁹
sumit. b . Et de b⁹ religio p⁹mo p. e.
a . Et ibi vult q religio⁹ no pot p
esse p⁹id⁹ monastio seu ecclesi⁹ curam
sua habere⁹ sine aucte sedis ap⁹te nisi
uni monastio seu ecclesi⁹ depe⁹at et a
u⁹ iudice⁹ sint inere. b . Abbas colla
re alio⁹ p⁹at⁹ no pot aliq⁹ noui on⁹ i
poni. b . Et de co⁹ta. b⁹ in qda. de re. re.
et uagat⁹ al. et. d⁹ i. et. q. ly. h. bo. et. i. et. p⁹

INCIPIT SPECULUM HISTORICUM FLAVII VINCENCI DE CONSTITUTIONE REIPUBLICAE CAESARIS SEPTIMI SEVERI CAESARIS

Severus Augustus Imperator... (beginning of the text)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

...et in illis diebus... (continuation of the text in the right column)

10. Vincentius Bellovacensis: Speculum historiale. [Strassburg], Johann Mentelin, 4. Dec. 1473. Budapest, Bibliotheca Universitatis.

De creatiōe Adæ et formatōe Eue
ex costa eius. Et quomodo decepti
fuerunt a serpente.

Post casum luciferi qui superbia inflatus
ait ponā sedem meā in aquilonem z ero
similis altissimo. Deus autē summe boni
tatis uolēs hominē esse p̄cipem regni sui. Adā
de terra plasmavit z in paradiso terrestri posuit in
quo si n̄ peccasset in celestē uitā trāllatus fuisset
cui sopore addito dñs costā d̄ latere ei⁹ accepit
et feminā scilicet Euam fabricauit et eā sue dñā
tioni subiecit. quo factō precepit eis ne comme
derent de ligno scientie boni et mali dicēs quacū
q̄ hora cōmēderitis de fructu huius ligni mor
te moriemini. Dyabolus autē carēs omni uirtute
et bonitate inuidia plen⁹. dolens hominē sue bo
nitatis amisse fieri participē in speciem serpētis
mutatus. Eue uasit ut de fructu ligni uetiti cō
mēderet et postea Adæ traderet dicens. Cur
cepit uobis de⁹ ut nō cōmēderetis de omni fruc
tu paradisi. Cui mulier respondit de omni fruc
tu lignoꝝ paradisi uescimur de fructu uero qui
in medio paradisi est precepit nobis deus ne cō
mēderemus et ne tangeremus illū ne forte mo
riamur. Dixit serpens. Ege nequaquā morte mori
emini. sed propter hoc prohibuit uobis de⁹ quia
scit quacūq̄ hora cōmēderitis d̄ eo aperiet̄ oculus
uiri et eritis sapientes sicut dii scientes bonū et
malū. cōsiderauit ergo mulier q̄ bonū cēt lignoꝝ

INCIPIT · EPISTOLA · FRANCISCI · PETRAR
CHE · DE · INSIGNI · OBEDIENTIA · ET · FIDE ·
VXORIA · GRISELDIS · IN · W · ALTHERVM ·

Librum tuum quem nostro materno do
quio · vt opinor olim iuuenis edidisti ·
nescio quidem vnde vel qualiter ad me
delatum vidi · nam si dicam legi · mētār ·
Siquidem ipse magnus valde · vt ad
vulgus · & soluta scriptus oratione · & occupatio mea
maior · & tempus angustum erat · Idq; ipsum vt nosti
bellicis vndiq; motibus inquierū · A quibus est animo
procul absim; nequeo tamen fluctuante re publica nō
moueri · Quid ergo · excucurri eū · & festini v iatoris in
morem · hinc atq; hinc circumspiciens · nec subsistens ·
animaduerti alicubi · librum ipsum · canum dentibus la
cessitum · tuo tamē baculo egregie · tuaq; voce defensū
Nec miratus sum · nam & vires ingenii tui noui · & scio
expectatus esse hominum genus & insolēs & ignanū · qui
quicquid ipsi vcl nolunt · vel nesciunt · vel nō possunt
in alijs reprehendunt ad hoc vnum docti & arguti Sed
elinguēs ad reliqua · delectatus sum · ipso in transitu · Et
si quid lasciuie liberioris occurreret · excusabat etas tunc
tua · dum id scriberes · stilus · ydioma · ip sa quoq; rerum
leuitas · & eorum qui lectum talia videbantur · Refert
enim largiter quibus scribas · morum q; varietate · stili va
netas excusatur · Inter multa sane iocosa & leuia · quēdā
pia & graua deprehendi · de quibus tñ diffinitue quid
iudicē nō habeo · vt qui nusq; totus in beferim · At quod
fere acciuit · eo more currentibus curiosius aliquanto q̄

M. ACADEMIA
KUNYVTARA

Cognatio legalis que est p̄ximitas pueniēs p adop
 tionē tres h̄z phibitōes vnā t̄palez et duas pperuas
 qa fr̄ carnali nō trahit cū sorore adoptiua durāte
 adoptione **Finita** vero tali adoptione p emancipa
 tionē tūc bñ trahit **Alia** est ppetua inter adoptā
 tē & adoptatū etiā soluta adoptōe. **Tercia** est ppe
 tua inter adoptantē z uxore adoptati z adoptatuz
 z uxore adoptātis. **Cognatō** carnal̄ in q̄rto gradu
 consanguinitat̄ uel affinitat̄ uel ceteriori dirimit m̄ri
 moniū. i quito aut̄ uel uleteriori bñ trahit. sufficit
 aut̄ ut un⁹ cōtrahētū excedat quartū gradū. licet
 alter sit in q̄rto uel ceteriori z hoc de iure. si tñ dis
 p̄saret. ut p̄oe de anglicis q̄ possent cōtrahere in
 q̄rto gradu requiret q̄ uterq̄ staret a stipite i q̄r
 to gradu maxie ubi cōsuetudo hoc approbat. & q̄
 dixi disp̄sari itelligas p papā qa inferior nō possz
 z si obtineret disp̄satio in m̄rimonio inique cōtra
 cte exp̄ssa cā falsa nō valet. nisi p eundē tolleret. si
 tñ infideles sunt scdm legē suā cōiūgere i gradu p
 hibito p eccl̄iaz post baptismū nō separant. **Crime**
 incestus ipedit m̄rimoniū sed nō dirimit. **Itē** machi
 natō in mortē coniugis nō secuto effectu. et idē in
 aliis criminibus. **¶ Preter ista. xii. que ipediūt et**
dirimunt matrimoniū. sunt alia duo que impediūt
matrimonium contrahendū sed non dirimunt iam
tractū. s. tps feriarū et interdictū eccl̄ie. vñ h̄sus.
Eccl̄ie uetatum necnon tempus feriarum.
Impediunt fieri permittunt facta teneri.
¶ Finit summa Io. An. de Spō. z matrimo.

13. Andreae, J.: Summa de sponsalibus et matrimoniis. [Roma, Bartholomaeus Guldinbeck, c. 1475.] Győr, Bibliotheca Seminarii Episcopalis.

Incipiunt Singularia notabilia cum additibus
in locis suis iuxta alphabeti ordinem inferri se
molestum utriusque furti Mosaicus domini Lu-
dovici Pontani de Roma qui suo tempore fuit
Auditor Rotæ et Aplice sedis Proboscarius.

Incipit littera A.

Alimenta. ^{Cono simpliciter ali-}
menta legata non spe-
cificata quietate tunc pro quietate piosse

debentur et quantitate patrimonii testatoris. I-
cum alimenta ff. de ali. et ei. lega. hoc est uerum
nisi una cum alimentis legata sic dos. quia tunc
debetur commensurari alimenta iuxta quantita-
tem dotis. et si dos facta magne ita debent esse a
liberata. similiter si parua. ut est casus singularis
quem nullus notat. in l. cum unis. §. alimentis.
ff. de ali. et ei. de. §. unum lectum §. glo.
ff. de alimentis. Legantur alimenta usque ad puber-
tatem. quomodo capitur pubertas. dicitur in femina
in xlii. anno. In masculo i. xvii. et est spectale
in isto casu. casus est in l. acuta. ff. de ali. et cib.
lega.

Abstinentia. Qualiter debeat fieri absti-
nentia. Videtur q. abstinentia ita moderate de-
bet seruari ne precarior. quia ut dicitur de co-
se. di. v. non modico. et peccat qui necessarios
corpori detrahit. Item dicitur glo. in c. i. §. off. cu-
quilibet rebus suis parere debet. ut etiam dicitur
textus. etiam siq. singulorum ad luxuriam pronocat
et facile omne corpus bonum dissoluit. Id notum
est hinc membra sibi ipsi inania fore. unde fit ut
uicinitatis consuetudo confederatio. arguit
uiciorum hoc dicitur text. in x. di. §. i. l. i. dicitur text.
no. c. di. c. communis non enim plusq. necesse est
debentur corpori deservire. sed eius infirmitate
reficere.

Absolutio. Duo fiorentino contrahunt su-
nia et iurari seruant contractum. et tamen unus
ipsorum uult petere absolutioem a tali iuramēto
eo coram epō senenti. nisi eius uicario au possit.
Et uidetur q. stante opinione pro aera que est
q. requiritur citatio partis ad absolutioem su-
iumentis modo sic q. cōtrahentes in alio ter-
ritorio non possunt ibi conveniri nisi reperiant
ibidem. ut ibi habent bona. ut in c. romana. §.
contrahentes. de fo. compe. in. vi. et l. heres ab-
senti. d. i. h. Ergo requiritur citatio et ipsa du-
ci non potest. uidetur q. non possit fieri ista ab-
solutio. preterea potest quis cōueniri in loco cō-
tractus quando agitur de ipsius contractus sen-
timento. sed quando agitur de ipsius dissolutio-
ne non uidetur iure causum q. quis consentiat
in loco contractus. de hoc uidetur casus in l. i. §.
c. ubi et apud quem. ubi ad dissolutionem con-
tractus sequitur forum rei. contractum tamen ē
uerum. quia ne dum pro executione contractus
quis sortitur forum in loco contractus sed etiā
quando uult petere eius dissolutionem. ad hoc ē

casus unicus in l. in contractibus. §. in omni. c.
de non uo. pe. Hanc etiam opinionem possit La-
pus in additibus eius. et dicit idem. Non enim
per hanc tex. et refert et sequitur do. Anto. in
c. proposuisti. de fo. compe. ubi dicit esse casum
quod in ueritate non probat.

Absens. Nota q. omnes absentes causa rei
pub. ut ambasciatores. licet habeant multa prius
legis tamen qui data opera et affectans cā rei
pub. absit non gaudet filis privilegio. l. et quidam.
ex qui. ca. ma. l. pe. quo et quando. d. i. uerfer. §. c.
de lega. li. x. §. unum lectum. ad alius decla-
rationem scitis q. omnes illi qui absunt cā rei
pub. in officio potui ualoris presumuntur. affect-
ante absenti. tenet singularis in l. ipadonē. §. si.
ff. de excu. tu.

Actiones. Vbi plures actiones competunt pro
una re conueniendus. Iuxta conueniunt conde-
nare non potest priusq. reus ab aliis liberetur. Ca-
sus est unicus et male notatus in l. pupillus. in
fi. de noxa.

Actionem iniuriarum filio competentem po-
test pater remittere. l. sed si uisus. de iniuriis. §. fil-
lii ubi iniuria fit filio. Item si personam sibi cō-
iunctam. quia tunc pater remittere non potest. l.
filius. §. filio. §. bar. ff. de noxa.

Actio. Nota q. in personalibus actionibus si
cuius succedat loco rei. ut l. traditio. ex heredi-
tate. ff. de her. ad act. uero. In rebus autem
habetur §. rem et precium. ff. de parti. her. et l.
mater. §. de rei uendi. modo. quero qui in ipso
caso su an petat. succedat loco rei. et dicitur q. nō
nisi in subsidiis. casus est singularis cū glo. sua
in l. i. de dil. trac. pig. et bar. notat in l. i. qui a de
bitore. in pri. ff. de his que in frau. credi.

Actio. Dicitur in c. in e. in nulli. de rescrip. q.
si agere uolem pluribus actioibus in quolibet
actione impetrat uonm iudicem delegatum q.
talis impetratio caret effectu. modo posse q. re-
us petat se conveniri et respondere. nec oppo-
nat utrum uisat processum. uidetur q. sic q. no-
cata per inno. in c. cum. M. circa. ff. de consti. §.
sed contrarium est uerum etiam parte nō oppo-
nente. glo. est singularis in c. dispensata. de resec.
pri. in. vi.

Actio. Communis est opinio q. procurator
constitutus ad casum simpliciter intelligitur e-
tiam constitutus ad futurum quod in actore. an sit
idem. dicit q. non casus est singularis in l. item e-
orum. §. sed si hanc. q. casus q. uis. nō. et est rati-
o quia debet intervenire decretum iudicis. quod
non trahit ad futura. §. l. cum simi. de decre. ab-
re. §. et da intellectum ad. l. si accor. de ap. ubi
dicitur q. procurator tenetur appellare sed non
prosequi appellationem. in l. iudicis. §. de procu. §.
tu accor. secus est in l. si nunquid error quo q.
appellat a sententia pro se lata accor. appellat
uide in littera. B. in uerbo li. error. Incipit ap-
pellatio.

Tractatus de arte Notariatus Incipit.

Quid sit ars Notariatus Capitulo.	.I.
Quid sit Notarius et unde dicatur.	.II.
Quibus modis Notarius appellat a iure.	.III.
Qui sunt et qui debent esse Notarii.	.III.
Cuius auctoritate Notarii cōficiuntur.	.V.
Quae sunt seruanda Notario.	.VI.
A quibus Notarius se debet abstinere.	.VII.
Quid sit Indictio et unde dicatur.	.VIII.
Quid sit contractus.	.IX.
Quid sit obligatio.	.X.
Quid sit consuetudo.	.XI.
Quid sit stipulatio.	.XII.
Quid sit testamentum.	.XIII.
De diuisione testamenti.	.XIII.
Qui non possint testari.	.XV.
Quid sit Codicillus.	.XVI.
Quae sit forma codicilli.	.XVII.
Quis potest facere Codicillum.	.eod. c.
In quibus differunt Codicilla a testō.	.XVIII.
Qui testes sunt necessarii in testō.	.XIX.
Quādo testamētū nō ualeat.	.XX.
Qualis p̄ntes p̄nt exhereditari p̄ntes.	.XXI.
Qui filii p̄nt exhereditari p̄ntes.	.XXII.
De Instro emancipationis.	.XXIII.
De donationibus.	.XXIII.
De forma testatoris in testamēto.	.XXV.
De arbitrio et eius forma.	.XXVI.

Dominus nobis. Anno domini Millesimo quatercentesimo septagesimo septimo
 Quare numerus xv. Cielus solatus. q. Cuius ambrosialis. Cetero vii alio E.
 Antevallia a prima diebus post festum nativitate christi e diebus prima sequentem
 sup. dien. C. Conventum vero inter diem nativitate christi e diebus prima sequentem
 die sancte iohane virginis. C. festum pasce eie terminata post Ambrosij. C. No. amonem
 eant in castro sanctorum Gedeonis e epimachi. C. festum pentecostes eie in die sancti
 Vebani. C. Inditio imperialis. x. C. Adventus tomni in die sancti Anzete apostoli.

Conjunctiones. **P**rese. **C**onvnta.
Januarij C. Feria sexta post lucie an mendium vj. o
Februarij C. In die festo an presbitera p. m. c. vi. xlvij
Martij C. Feria quinta an cetero mbi an m. c. vii. xxxij
Aprilis C. Feria sexta an letare p. mendij viij. xvj
Maij C. In octava pasce ante meridiem ix. o
Iunij C. Feria sexta rogationu p. m. c. x. xliij
Julij C. Feria quarta ante vit an m. c. x. xlvij
Augusti C. Feria quinta p. h. l. h. an m. c. x. xij
Septembris C. In vigilia scti laus an cetero sol. x. lvi
Octobris C. In vig. nativitate marie p. cetero sol. xij. xli
Novembris C. Feria sexta p. s. f. a. s. l. a. p. m. c. x. xvj
Decembris C. In die sancti leonardi an m. c. x. ij
Decembris C. Feria sexta an nicolai p. m. c. x. liij

Oppositiones. **P**rese. **C**onvnta.
Januarij C. Feria sexta p. nativitate xpi p. ozallu sol. xij. xviij
Februarij C. Feria quarta p. purificatio pauli p. mendij. i. x
Martij C. Feria sexta p. mathe apli ante vesu sol. i. liij
Aprilis C. Sabbato ante palmar post meridiem ij. xxxvij
Maij C. Feria secunda post grece ante meridiem iij. xlvij
Iunij C. Feria tertia pentecostes post meridiem iij. vi
Julij C. In die iohannis e pauli ante meridiem iij. l
Augusti C. In die sancti iacobi post meridiem v. xxxij
Septembris C. In die sancti bartholomei an m. c. x. vj. x
Octobris C. Feria sexta p. marci eu. geliste p. m. c. x. vj. x
Novembris C. Feria quarta p. s. j. milia e gnu an m. c. x. vj. xlvij
Decembris C. In castro sancte elisabeth p. m. c. x. vj. xxxj
Decembris C. In vigilia thome apostoli an m. c. x. vj. x

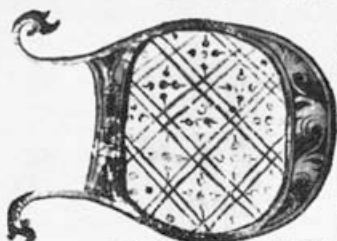
Convntiones.

Convntiones.

Januarij C. In vigilia nativitate christi e duobus
 precantibus bona pro iuueni p. t. ephaliam.
Februarij C. In vigilia ephe e m. c. p. simili p. t. ventre e intestina.
Martij C. In castro ephe e die sequenti bona p. simili p. t. nates.
Aprilis C. In castro ethardi media p. simili p. t. ephaliam.
Februarij C. In die agnes e duobus precantibus
 bona pro iuueni p. t. ephaliam.
Januarij C. In die blasij e sequenti bona pro simili p. t. nates.
Februarij C. In die agathe media pro simili p. t. ephaliam.
Januarij C. In die tothore e duobus sequenti b. p. simili p. t. coras.
Aprilis C. In vigilia mathe apostoli media p. iu-
 uenili p. t. ephaliam e contenta. p. t. coran.
Januarij C. Feria quarta p. similice e duobus sequenti b. p. simili
Aprilis C. Dominica iudice e sequenti media pro
 iuueni p. t. ephaliam e contenta.
Januarij C. In die ambrosij e precantibus bona pro simili p. t. coras.
Februarij C. Feria secunda e tertia pasce bona pro simili p. t. tibian.
Maij C. Dominica e sabbato ante grece media p.
 iuueni p. t. ephaliam e p. t. ventre e intestina.
Januarij C. Feria quarta an marci eu. geliste media p. iuueni p. t. ephaliam.
Januarij C. In die itazam e duobus sequenti b. p. simili p. t. tibian.
Januarij C. Feria quarta an gaudens media pro simili p. t. talos.
Iunij C. Sabbato post ascensionem tomni media p.
 iuueni p. t. ephaliam e contenta. p. t. ventre e intesti.
Januarij C. Feria tertia e quarta p. alcomij d. m. media p. iuueni p. t. ephaliam.
Januarij C. In octava ascensionis d. m. bona p. iuueni p. t. nates.
Januarij C. In die n. comedia e duobus sequenti b. p. simili p. t. tibian.
Januarij C. Feria quarta p. calmi media p. simili p. t. talos.
Januarij C. In die bonifacij e die sequenti b. p. simili p. t. ephaliam.
Julij C. Feria tertia e quarta p. viti media p. iuueni p. t. ephaliam.
Julij C. In die viti media p. iuueni p. t. nates.
Sabbato ante iohannis baptiste e duobus precantibus b.
Januarij C. In die viti media p. iuueni p. t. ephaliam.
Januarij C. In die viti media p. iuueni p. t. ephaliam.

Januarij C. In die divisionis apostoloru media
 pro iuueni p. t. ephaliam e intestina.
Februarij C. Feria quarta quinta e sexta post divisionis aposto-
 lorum bona pro iuueni p. t. nates.
Sabbato sequenti media p. simili p. t. ephaliam.
Januarij C. In die iacobi bona pro iuueni p. t. coras.
Januarij C. Feria quarta e quinta p. iacobi b. p. simili p. t. ephaliam.
Septembris C. In vigilia assumpt. omis Marie
 bona pro iuueni p. t. nates.
Januarij C. In castro assumpt. omis marie e duobus sequen-
 tibus bona pro iuueni p. t. coras.
Octobris C. Feria sexta post nativitate Marie
 media pro iuueni p. t. ephaliam.
Januarij C. In die cala. cis. f. a. e. cis. precantibus e sequen-
 ti bona pro iuueni p. t. coras. e contenta.
Januarij C. In die hieronimi e sequenti media p. simili p. t. ephaliam.
Novembris C. In die galli b. p. iu. p. t. coras.
Januarij C. In die galli precantibus e sequenti b. p. iuueni p. t. tibian.
Januarij C. In Vigilia spemontis e tertia e sequenti media pro
 simili p. t. ephaliam e contenta.
Januarij C. In Vigilia e die omnium sanctorum media pro
 simili p. t. ephaliam e intestina.
Decembris C. In die sancti martini episcopi e dua-
 bus sequentibus bona pro iuueni p. t. tibian.
Sabbato p. martini media p. iuueni p. t. talos.
Januarij C. In die katherine media p. simili p. t. ephaliam e p. t. ventre.
Januarij C. In vigilia Anzete e p. meridiem media pro simili
 p. t. ephaliam e intestina.
Januarij C. In die sancti anzete bona pro simili p. t. nates.
Decembris C. Feria quarta e quinta post nico-
 lai bona pro iuueni p. t. tibian.
Januarij C. Feria sexta an lucie media p. iuueni p. t. ephaliam.
Januarij C. In die lucie e duobus sequentibus bona pro iuue-
 ni p. t. ephaliam.

Incipit sumula p[ro]fessionis utilissima: in qua agitur
quomodo se habere debeat confessor: erga penitentem
in p[ro]fessionibus audiendis. qua[m] edidit Reverendissi-
mus uir: ac in Christo pater dominus frater An-
tonin[us] archiep[iscopu]s florentin[us] or[ator]is frat[er] p[re]dicato[rum]:

^{L. A. 2. 143}
Ecece ut scrutantes scrutatio p[ro]p[ter] lxxij.
Scrutinium quid est confessio in quo
et penitens iuratur p[ro]p[ter] scientiam suam:
et confessor cum eo: Scrutans ergo
est p[ro]fessor: qui in hoc potest tripliciter
deficere: Quia uel per malicia[m] absol-
uendo quem scit non posse: uel p[ro]p[ter] igno-
rantiam; nesciendo discernere inter le-
pram et lepra[m] et quem possit uel non
possit absoluer[e] uel per infirmitate[m] concupiscentie inde sume-
do occasiones malorum ex auditu dum incaute se habet: unde
Aug. de penit. di. vi. c. j. Caueat sp[irit]ualis iudex ut sicut non com-
misit crim[en] nequicie: ita non careat munere sciencie. Ex quib[us]
uerbis innuit q[uo]d p[ro]fessor siue sacerdos debet habere illa tria ex
auctoritate Augu. p[ro]p[ter] allegata. Primo p[ro]p[ter] scientiam in sp[irit]u sciencie
ut. i. sit iudex sp[irit]ualis. Secundo conseruare puritate[m] uite sue.
ne committat crimen nequicie: Tercio habere sufficientem
sciencie claritatem: ut non careat munere sciencie.

Capitulum primu[m] de potestate seu auctoritate confesso-
ris et quis possit uel non possit audire confessiones.

¶ Quidam primo est q[uo]d non sacerdos: et si possit audi-
re confessiones in casu mortis non tamen absoluer[e]
potest: al[iter] si absoluit ut sacerdos indicatiue secundu[m]
quosda[m] incurrit irregularitatem: sicut si celebraret. Hoc fit est
dubiu[m]: quia non est in iure expressu[m]: sicut de celebrate: unde
non uidetur irregularis. extra de sentent. exco. c. is qui lib. o. vi.
Ibi enim dicitur q[uo]d non incurrit quis irregularitatem p[ro]p[ter] ali-
quod delictu[m]: quando non est in iure expressu[m]: et p[ro]fess[us] t[ame]n non

Darumb lasse ich euch wol so vil
 Nun mercket wes ich uch bite wil
 Gefragent nymmer wer ich sie
 So mag ich uch bleiben hie
 In ich an euv er frage erkort
 So habe ir minne an mir verlor
 Ob ir nicht seit gewarnet des
 So warnet mich got ich weis wol wez
 Sy satte weibes sicherhaie
 Die seit durch liebe wenckē lait
 Sy wolte zu semem gebotte ston
 Vn̄ nymmer übergon
 Was er sy laisten hieb
 Ob sy got bei sinnen hieb
 Bei nacht ir leit minne entpfant
 Do ward er fürst in probant
 Die hochgezeit reilich ergieng
 Manig heiz v̄o semer hend entpfieg
 Ir leben die das solten han
 Güt richter ward der selbe man
 Ir thet auch dicke ritterschafft
 Das er den pzeiß behiele mit krafft
 Sy gewunnen schöne kint
 Vil leit in probant noch sine
 Die wol wissent von im beiden
 Ir entphaben sin dan schaiden
 Vn̄ das ir frage in dan vertreib
 Vn̄ wie lang er do beleib
 Ir schied v̄ngerne dan
 Nun bracht im sem früne de swan
 Im kleme gefüge seities
 Sems kleimotes er do lies
 Im schwert ein horn ein vingerim
 Im für lobelangrim

Willen wir dem mere recht thun
 So was es hertz partzifals sun
 Do für er wasser v̄n wege
 Vntz wider in der grales pflege
 Doch was verlassen das gütē weib
 Von fründen mmnigliches leit

Er widerzet ir fragen ee
 Do er zu ir gieng von dem see
 Die solt man spechen
 Der kund mit rede sich rechen
 Ab von eroys maister kristian
 Disem mer vnrecht hat getan
 Des mag wol zürnen kyot
 Der vn̄ die rechten mere enbot
 Entschaffe gicht der pzoenzal
 Wie hertzeloyn den gral
 Erward als er geozent was
 Do in verwozchte anforas
Von profanz in teufesche lane
 Die rechten mere vn̄ semt gelant
Vnd diser aunteure endes zil
 Nicht me do von spechen wil
 Ich wolfram von eschenbach
 Wan als ort der maister sprach
 Sem kint sem hoch geschlechte
 Man ich benennet rechte
 Mertz partzifal den ich han bracht
 Dar sem doch selbe hat gewacht
 Wes leben sich so verendet
 Das got nit wirt gepfendet
 Der selen durch des leibes schulde
 Vn̄ der doch der weke hulde
 Behalten kan mit wirkeit
 Das ist ein nütze erbeit
 Gütē weib hont den sin
 Desterweder ich in bin
 Ob mir keme gütēs gan
 Seit ich dise mer vollsprochen han
 Mit das durch ein weib bescheben
 Die muß mir süßter worte ichen

M.CCCC.LXXVII.

Vir nō tm̄ m̄ masculo s̄ etiā p̄ quolibet viro vel mū
liere vigorosa in v̄tutib⁹. q̄a vir d̄ a viro es. vel a
vigore. s̄ p̄ virili aīo. ⁊ sic iterū includit mulierē
Virago mālich stark frauw. q̄: viū agit. v̄wist
ein man an der arbeit. et iam est virgo.

Vireta d. papias virida lata brata virentia. loca
virida. i. t. c. bis et reb⁹ viridissimis plena. loca vbi
virgule nouelle ⁊ virētes sunt. Viretū fructuosū
humidū. floridū. sic ⁊ vireta.

Vireo es. grunē. flozere.

Vires inferiores finlichkeit. fyeſcl. cit̄ im lib. kref
ten der sele. et sūt anime.

Virga ein were rute. vel bacul⁹ quē viator tēferē
trans campū vadens. Mat̄. ix. Te v̄ga regni ein
cepter des r̄ch̄s. Talē v̄gā ferebat in egipto ein
furst ruten furst̄m cepter. itab des gewalt̄. sic re-
d̄q̄i vniuersitatis p̄ferē bacul⁹ ⁊ ep̄is gladi⁹. vir-
ga pastoris. stabe des hirtens.

Virgula breuis v̄ga. v̄. Virgula v̄ga breuis virgo
virguncula queuis.

Virgo ein manlich bild. mālich frauw. v̄go ma-
jungling d̄ da keusch ist. inde v̄gūcula keuschheit

Virgitas iūgfrauwlichkeit. keuschheit. iūgfraulich

Viridis ein grunender. der da on fund ist. grun.

Viriditas grunheit. die grune.

Virulentū. i. plenū virus siue venend.

Viror grunung die grune.

Virtuosus ein krefftig. tūgēthafftiger. vol krafft
tūgētsamer. vol tūgēt.

Virtus krafft macht. tūgēt. muglichkeit der sele.
decor aīe. krafft der tūgēt. tūgēt vñ krafft. sterke
des gemut̄. was einer vermag. fortitudo ⁊ bonu. 3

ff f ij

7 interditi. 7 dispenso tecum
in omni irregularitate si quā
incurristi. 7 restituo te unioni
7 participandi fidelium: necno
sanctis sacramentis ecclesie:
Iterum absoluo te ab omnib⁹
peccatis tuis mihi confessis.
cōtritis. 7 oblitis cum circū
stantijs eorū quomodocūq;
uel quitercūq; offendisti crea
torem tuū. animā tuā. propi
mū tuū. 7 regulam tuam: In
nomine P̄ patris 7 Filij 7
P̄ spiritus sancti. Amen.

Ista est alia forma absolu
tionis: absoluendi a minori
excommunicatione.

Absolui⁹ te a vinculo ex
cōmunicatiōis hui⁹ quaz
confessus es. 7 alia si teneris
in q̄tū possumus 7 retemus:
7 restituimus te ecclesiasticis
sacramētis: In noie P̄ p̄ris
7 P̄ filij 7 P̄ spūs sci. Amē.

Ista est forma absoluēdi ex
cōmunicatū ab excomunica
tione maiori: Primo faciat
absoluēdē iurare stare semper
subiectum preceptis scē ma
ris ecclesie. 7 suozū prelatorū
neq; unq̄ excomunicatiōes
contemere: Et cum eborāda
uel baculo precunat plane 7

leuiter coram absoluēdi. di
cendo psalmū Miserece mei
deus 7c. totum. uel psalmus
Deus misereatur nostri. totū
Postea dicat. Kyrie. Xp̄d.
Kyrie. Pater noster. v. Et ne.
R. Sz libera. v. Saluū fac seruū
tuū. R. Deus me⁹ sperantē in te
p̄. Dñe exaudi orōnē meam. R.
Et clamor meus ad te veniat. v.
Domine vobiscum. R. Et cū
spūtu tuo. Oratio.

Deus cui propitium est
misereri semp 7 parcere
suscipe reprecationē nostrā. 7
hūc famulū tuū quē senten
tia excoicationis ligat. mise
ratio tue pietatis absoluat:
P̄ spm dñm nostrū. Amen.

Ote absoluat. 7 ego aucto
ritate dei omnipotēns. acip.

Explicit breuiariū scđm rito
rem romane curie: Impressū
Venetijs per Franciscum de
Balthazar. 7 Petrū de S. i. g. a.
Anno dñi. M. cccc. lxxvij.

Deo Gratias.

singulariter in spe: constituisti me

Serba mea auribus percipe dñe: in-
tellige clamorem meum. **I**n-
tende uoci orōnis mee: rex meus et
deus meus. **O**m̄ ad te orabo dñe: maē
exaudies uocē meā. **M**ane astabo ti-
bi et uisbo: qm̄ nō des uolens iniqui-
tatem tu es. **N**ec habitabit iuxta te
malignus: nec p̄maēbunt iniusti ante
oculos tuos. **O**disti om̄s qui opant̄ in
iniquitate: p̄des om̄s qui locunt̄ menda-
cium. **T**urum sanguinum et dolosum
abominabit̄ dñs: ego autē in m̄l̄itu-
dine misericordie tue. **I**ntroibo in
domū tuam: adorabo ad tēplū sanctū
tuum in timore tuo. **N**ō deduc me in
iusticia tua p̄pter inimicos meos:
dirige in cōspectu tuo uiam meam. **Q**-
m̄ nō est in ore eorū ueritas: cor eorū
uanū est. **P**ep̄uicrū patēs est guttur

*Cum in his in rebus iustitiam omnium dicit
Si statuas iuramentum principum dicit*

Laudiuus Eques Hierosolimitanus ad Francinū beltrādū bachnonensez de uita beati Hieronimi

Nam tuo sepe hortatu francine Hieronimi uiam in lucem efflagitaris. Epi mecum prius ipse mirari uebementer. hanc siue matrum negligencia. seu culpa temporum post habitam esse. qui omnino studiorum in grati quantia semper in Hieronimo. Licet pauci admodum obicure quedam nitris ac teiune de eo scripta reliquere. At nisi suis ipse laudibus tota orbe clarus haberetur nostris ad huc ignoraretur Hieronimus. Quauis rei in dignitate per motus. non passus sum diutius hunc in obscuro uersari. Nam si Plutarchus grecorum historias simul ac romanorum oratione coplexus est. plinius summos ducere belli rebus a se gestis illustras. eloquentia tñ ornauerit. Quorum breuis inter mortales gloria censeatur quanto sane rectis existimarem Hieronimi laudes uitam. studia ac morum sanctitatem perscribere. Platonem enim et aristotilem. quottidie legimus qui nil tantuz nisi humanum aut ipsi didicerant aut alios instruere. Hieronimus uero omnium de gencium. ac linguarum interprece. diuina simul atqz humana cōsecutus est studia. Atonis quoqz. et Aristidis uirtutem et socratis continenciam Idem incredibili studio superauit. iure eciaz p̄ctagore Apollonio. ceterisqz sapientibus anteponendus. Quos nil nisi ad peruestigandis nature casus se certa qz rerum in longinqua maris spacia et terrarum orbēz

sed neutra istarū solutionū valet . qz si remoueat
vtraq; distinctio . et sumatur infinitū simpliciter
et scđm qd est terminus communis adhuc remanet
pbatio . et improbatio huius sophismatis . Unde
dicendum est . qd prima simpliciter est falsa . et pba
tio peccat scđm quid ad simpliciter . qz infinitum
applicōne est infinitum quodāmodo . et non sim
pliciter . Unde cum accipit partes numeri scđm
applicōnem . ut duo tria . nō accipit infinitū sim
pliciter . sed quodammodo siue scđm quid . et ideo
non potest ex hīs inferri infinitum simpliciter .
¶ Et hec de distribuōnibus dicta sufficiant ;

Expliciunt petri hispani summule . bene emen
date . impressoq; scripte . per impressuram dñi
Johannis de vollenhoe presbiteri in Zwollis .
Anno domini . Millesimoquadringentesimo /
septuagesimonono . ; ;

¶ Que continentur in hoc tractatu

- ¶ Quis possit creare tabelliones
¶ An aliquis inferior a principe possit creare notarios
¶ Qualiter probetur quem esse notarium si negetur
¶ An requiratur signum notarii in fine instrumenti
¶ Quale sit officium tabellionis
¶ An tabellio possit conficere instrumentum sup facto pprio
¶ Utrum notarius creatus a papa possit conficere instrumentū in terris imperii et econuerso.
¶ Quo iure agatur contra notarium nolentem exhibere instrumentum.
¶ An notarius teneatur dare instrumentū sine pecunia
¶ Quis contrahentiū debeat soluere mercedem notario
¶ Nunquid cogat notarius corrigere instrumentū defectiuum
¶ Utrum possint cogi partes ut tradant instrumentum notario et aliquid addat uel minuat.
¶ An notarius possit corrigere errorem sui instrumenti. et quot et quibus modis committat error in instrumento.
¶ Utrum requiratur creatio in traditione instrumenti ut corrigat
¶ Cuius etatis debeat esse notarius
¶ An quis infra tempus pubertatis possit creari notarius
¶ Utrum tabellio excommunicatus possit conficere instrumenta.
¶ An tabellio infamis possit conficere instrumenta
¶ Si tabellio excommunicatus uel infamis stetit in possessione tabellionatus an ualeant instrumenta per eum facta
¶ Utrum tabellio propter delictum perdat officium
¶ An pater tabellio possit conficere instrumenta pro filio. et e contra filius tabellio pro patre.
¶ Utrum frater possit conficere instrumentum pro fratre

¶ Incipit tractatus de Tabellionibus
per dominum Bartolum compilatus.

qbus i uigilaff nō frustra putabo si sapiētissimo
iudicio tuo tuaq̄ auc̄ oritate comprobari spero
Sed ut ait poeta noster optimus Et iam ic̄p̄ equū
fumātia so.ueze colla.

§ 3 TA 3 S:

Uerba libri adēptorem.

Si placet bybernā 3 libris tibi fal. cre noctes

Non alium queras ipie sari faciam.

Esopi iuuenes et dicta 2 iacta legendo,

Quae risus mesto cuiq̄ mouere q̄ant.

Et qui me e greco uoluit feciss: latinum.

Doctus erat lege me nō tibi uilis ero.

W E D 3 O L A T A 3.

3 mpressum Mediolani per Gasparum de cāto
no anno domini. M. cccc L xxx die v̄ un nouēbez
ad laudem dei omnipotentis.

25. Aesopus: Vita et fabulae. Milano, Gaspar de Cantono, 9. Nov. 1480.
Budapest, Bibliotheca Academiae Scientiarum Hungaricae.

Totius corporis Iuris civilis fm alpha
beti ordinē Rubricae Incipiūt feliciter

Iuri legales diuidunt in quinq.
leg. Digestū. Codicē Librum. fe-
dozum. Auctētica 7 Instituta. Di-
gestum diuidit in tres. scilicet Uetus.
quod continet. xliiii. libros. Infortia. ū
quod continet. xliiii. libros. Nouū: quod
continet. xii. libros. Et sunt in summa
quinquaginta libri. Codex habet. xii.
libros. Primi nouē sunt usurati. ideo li-
bri in eis nō allegant. Sed ultra tres
qui nō sunt usurati allegant. ¶ Scias
q̄ in libris legalibus allegant libri ti-
tuli siue rubricae lex siue constitutio et
f. Verbi grā. C. de agri. 7 cens. l. quē
admodū f. si uero. li. x. Instituta iiii. hz
libros. Et in Institutis allegant tituli
7 paragraphi. Verbi grā. Institi. de iu-
sti. 7 iur. f. i. In auctenticis nō ponunt
libri sed collatōes, que continent cōsti-
tutes. 7 constitutes cōtinent para-
graphos. Et ibi allegat titulus siue rubri-
ca 7 collatio. Verbi grā. In aucten. de
erien. 7 semis. f. enuero. coll. ix. In li-
bro feudozum tantū allegat titulus 7
lex siue cōstitutio. In omnibus autē alle-
gat titulus.
Et nota q̄ primus numerus a sinistris
significat libros. Secundus a dextris
titulos.

Institutionum

- li. i. Adoptionibus
 - i. Auctiliano tutore
 - i. Auctoritate tutorum
 - li. ii. Ademptione legatorum
 - li. iii. Assignatione libertozum
 - lii. Acquisitione
 - liiii. Actionibus.
- ff. veteris.
- li. iiii. Adoptionibus 7 mancipatōibus
 - lii. Alienatōe iudici muradi cā teā
 - liiii. Arbitris. ats. de receptis arbitris
 - x. Ad. Laequiam
 - x. ad exhibendum
 - xi. aleatoribus
 - xiiii. Ad legem rodiam de iactu
 - xiiii. Ad senatuscōsultū maecōdianū
 - xvi. ad senatuscōsultum uelleanum
 - xix. actionibus empti et uenditi
- Infortiati
- li. i. Actōne rerum amotarum
 - i. Agnoscendia liberis
 - ii. administratōe 7 periculo tutorū
 - ii. auctoritate 7 consensu tutoris
 - v. acquirenda uel amittenda he-
reditate.
 - v. ad senatuscōsultū sillerusnum
 - ix. annuis legatis 7 fideicommissariis
 - i. alimentis 7 cibariis legatis
 - i. euro 7 argento legato
 - i. admōditō ul transferēdis legatis
 - xi. ad legem falcidiam
 - xiiii. Ad senatuscōsultū terculianum
 - xiiii. Assignandis liberis
 - xii. ad senatuscōsultū trebellianum
- ff. Noui
- i. Aqua pluuis arcēda
 - ii. Ademptione libertatis
 - lii. Acquirendo rerum dominio
 - lii. Acq̄reda ul annūda possessiōe
 - v. Aqua quoridiana 7 estiuati
 - v. Arboribus cedendis
 - vi. Actōibus 7 obligacionibus
 - viii. Acceptilati onibus

Incipit psalterium vna cum ordinario le-
cui dum vium romane curie. Inuocatio
subscripta dicuntur singula singulis dñi
diebus a secūda dñica post epiphanię
vsqz ad septuagesimaz: et a calen. octobris
vsqz ad aduentu dñi. Inuocatio p̄m̄.

Venite exultemus dño: Jubilemus t̄o so-
lutari nostro. Ps. **Preoccupemus.** Inu-
catorū. **Preoccupem⁹ facie dñi: Et i psal-**
mus iubilemus ei. Ps. **Venite.** Itē aliud.

Quonia deus magn⁹ dñs: Et rex magn⁹
sup oēs dōs. Itē aliud. **In manu tua dñe**

Dēs fines terre. Itē aliud. **Venite adore-**
mus dñm: Qui fecit nos. Itē aliud. **Dñs**

qui fecit nos: Venite adoremus. Inuocatio.

Adoremus dñm: Qui fecit nos. Istud vi-

tinū unūq. dicit dñicis diebus: qñ fit offi-
de dñica a pente. vsqz ad cal. octobris. Se-

quens hymn⁹ dicit dñicis diebus ad noc-
turnū: a calendis octobris vsqz ad aduen-
tū dñi: et ab octaua epiphie vsqz ad primā

P dñicam quadragesime exclusiue.
Primo dierum omnium quo mūdus

21

be seines herren oder gütten freündes· eine oder mer sach zu klagen od zu verantwurten· od zu in beyden an sich oder auff nymbt· Fitter frawen pännig in acht oder aber acht· kind· bawren sollen mit gewalthaber sein· Vnd das merck als stätig procuratores od wapbel eins gerichtes·

¶ Auditor· Einer der die sach gar oder ein artickel· als zeügen oder ein kwancken durch beuelchnuß eines richters verhöret· vnd heyst ein verhöret oder commissari·

¶ Notari· Offenschreiber bey dem richter· Gericht· Klager Antwurtet· Zeüger· Aduocat· Procurat· od Auditor ze/se in· steet in gewonheyt vnd ordnung des landes·

¶ Actor ein klager ¶ Actores vil klager ¶ Reus ein antwurtet ¶ Rei vil antwurtet ¶ Testis ein zeüg

¶ Testes vil zeügen ¶ Inuentschepdenlichen· das ist infolidum ¶ Iurisdictio· gerichtes zwang ¶ Substituere procuratores· Ander gewalts haber setzen·

¶ Kurze ordnung des gerichtes·

¶ Der richter sol dem antwurtet fürbieten auff ein genanten tag vñ zeit Vnd als er kumbt Im des klagers begerüg das ist libell schriftlich geben· Darauff im d antwurtet ein bedencken nymbt· sich mit dem klager gütlich zu vortragē oder rechtlich mit im zekriegen· Vnd als daz bedencken geendet vnd die sach gütlich mit vetragen ist· kommen leid teyl wider für gericht· Vnd hat der antwurtet mit außzüg damit er dem gericht entweychen müge· so sol er dem klager antwurtet· Das ist sein bekennen oder laugnen· Vnd söllich bekennen oder laugnen heyst litis contestacio Des krieges oder rechtens andingung vñd sy sich also gegen einander angedingt haben· so sol der richter von in nemen den apd calummie· das ist vermeiden alle valscheit· Dar/nach auff den apd sy fragen vnd verhören nach notturfte vmb die hauptsach· Nach dem articulierend beyd teyl vñ machen replicaciones· widerred· exceptiones außzüg· Du

Nicholai Perotti : d Pirrhum Perottum
nepotem ex fratre suauissimo rudimenta
Grammatices incipiunt

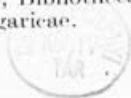
A litteras. a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m
n. o. p. q. r. s. t. u. x. y. z.

Da salutacionem beate uirginis .

Aue Maria gratia plena dominus te
cū benedicta tu in mulieribus et benedictus fruc
tus uentris tui ihesus sancta Maria mater dei ora
pro nobis peccatoribus. Amen.

Da orationem dominicam . Pater noster qui es
in celis sanctificetur nomen tuum : Adueniat re
gnum tuum. Fiat uoluntas tua sicut ī celo et in
terra. Panem nostrū cotidianum da nobis hodiē
et dimicte nobis debita nostra; sicut et nos dimic
timus debitoribus nostris; et ne nos inducas in tē
tationē. Sed libera nos a malo. amē. Da Sibolū

Credo in deum patrem omnipotentē creatorē
celi et terre: Et in iesum christum filium eius uni
cum dominum nostrū: qui conceptus est de spiri
tu sancto / natus ex Maria uirgine: passus sub pō
tio pilato: crucifixus mortuus et sepultus: Descē
dit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis: A
scēdit ad celos. sedet ad dexteram dei patris om
nipotentis : Inde uenturus est iudicare uiuos et
mortuos: Credo in spiritum sanctū: sanctā catho

Hofmer vonn turcken

Dem doreblechtigen hochgebornen furstē
vnd hern hern Georgen pfalzgrauen beim
Rein. herczogen zu nidern vnd ubern bey
ern zē meinen gnedigen hernn Enbiet ich
Berthold Mager von der freien Stadt laut
vor weszter der heuptmanschaft des fursten-
tumb̄ Crain Mein vnderthenig willig vnd
geflissen vinst Gnediger herze wie wol ich
an ezweifel bin der Turckenn ietzundiger
Inzuge in diſze landt. Auch vasser ergan-
gen gegentat mit schalle werden weit gelan-
gen So habe ich doch zeunor forderung der
warheit. da mit awer furstliche gnade. auch
ander Cristgeleubige menscheñ der warnn
geschicht grundlicher bericht empfabenn.
Auch der armen gefangen Cristlichen men-
schen Geistlicher werthlicher Junger alder
Reicher vnd armer groszes elend vnauß-
sprechlichen Jamer vnd pfrangsat oder be-
kummerniß desterbaß zu herzen nemen mo-
gen. vnuorkandt nicht lassen wollen.
Die vorflachten Turcken sindt in der woch
en vor Simonis vnd iude nebst vorgangen
mit funff heupthauffen der aller bei acht tau-
sent zu Roß gewesen In das landt Crain
komen. vñ im gemelten lande dreizeñ tage
nach einander. groß manslacht der menschen

30. Mager, Berthold: Hofmer vonn Tureken. [Leipzig, Marcus Brandis, post 7. Nov. 1483.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

creatis v[er] receptis i[n] L[an]dicos aut diligētiorib[us] i[n] p[ro]cessu s[er]u[er]e p[re]ferant. Ceteri autē m[ag]istri aut baccalari formati i[n] theologia doctoris et cū rigore examis licētia. etiā i[n] altero iurū necnō i[n] medicina et i[n] artibus m[ag]istri qui post susceptū gradū aliquibus annis legerit. Et i[n] hispanis etiā i[n] altero iurū baccalari qui i[n] simili studio sex annis studuerit necnō alii familiares p[ro]p[ri]i omēsales sue sanctitatis nō descripti qui ad familiaritate post assūptōz b[on]i venerūt et .xii. familiares singloz san[ct]i. Ro. ec. Cardinaliū per eos nōiādi et i[n] libro cācellarie ap[osto]lice describēdi p[ro]p[ri]e p[re]ferant oib[us] aliis p[re]ferant. Inter se autē si p[er]currāt ip[s]i graduati et familiares ultimo loco scripti tunc eōde suari voluit. Et si oēs et singuli g[ra]duati supradicti iter se p[er]currāt seruato t[ame]n ordine suprascripto magis graduati min[us] graduatis. Et iter equaliter graduatos p[ro]p[ri]e graduati. Et s[er]u[er]e iter oēs et singulos suprascriptos magis qualitate minus qualificatis p[ro]p[ri]e p[re]ferant. Ip[s]i tamen familiares sue sanctitatis supradictis. xii. familiaribus Cardinali. ceteris parib[us] p[re]ferant. Et p[ro]ter oēs et singulos supradictos et alios quoscūq[ue] ceteris p[ar]tib[us] p[re]sentes i[n] dicta curia qui eā p[er] sermenet ante vacatiōz i[n]terioz secuti fuerit absentib[us] ab eadez etiā graduatis extra vniuersitates locoz i[n] q[ui]bus studiū vigeat generale. Et iter p[re]sentes se s[er]u[er]e cōcurrētes ul[tra] absentē iter se nō beneficiari beneficiā quōlibet obtinentib[us] p[re]ferant. Saluis prerogatis et antelatiōibus certis suis familiarib[us] cōtinuis cōmensariōibus i[n] Cācellaria p[re]dicta seu s[er]is desuper cōficiēdis de scribēdis pereundez Sanctissimū d[omi]nū n[ost]rū cōcedēdis q[ui]bus per hāc cōstitutiōz noluit i[n] aliquo derogari.

Placet publicent[ur] et describant[ur] i[n] Cancellaria ap[osto]lica. J.

Et eade[m] et publicate fuerūt suprascripte regule Rome i[n] Cancellaria ap[osto]lica die martis iiii. m[en]sis Julij Anno domini. M. cccc. lxx. i. Inditione iiii. Pontificatus S. B. A. P. Anno centij Anno eius secundo.

Constitutiones Synodales alme^e ecclesie strigoniensis.

Sicut doctor sumus et egregius beatus Augustinus testatur in libro de fide christiana quod catholica ecclesia per orbem diffusa tribus modis existere comprobatur. Nunquid namque tenetur in illa aut est auctoritas scripturarum noui et veteris testamenti vel vniuersalis traditio, aut instructio propria et particulari existit. auctoritate vero scripturarum ipsarum totaliter gubernatur et

vniuersali traditione maiorum nihilominus regitur ipsa tota priuatis constitutionibus et propriis in formationibus pro locorum varietate regitur vnaqueque. Ea propter nos Dionysius miseratione diuina sancte romane ecclesie titulari sancti ciriaci in terminis presbiter cardinalis archiepiscopus Strigoniensis locique eiusdem Lomes perpetuo ac in regno hungarie et partibus eidem subiectis ac in futurum subiectis primas et in utroque foro Aplice sedis legatus natus. Rulogque regie maiestatis sumus Lancellarius. Quedam ad informationem morum et ecclesiarum nostre dyocesis profectum ac delictorum cohercionem prudenter precipito consilio et consensu firmorum de Capitulo antedictae nostre ecclesie infrascriptas constitutiones edidimus pro ipsorum varietate credimus expedire ipsarumque in cleri notitia scriptis presentibus duximus deferendas et in hac sacra Synodo publicandas Mandantes easdem sub penis adiectis inuolabiliter obseruari et super illarum obseruationem omnes et singulas personas ecclesiasticas iure dyocesano primo secundo et tertio ac penultimate amonentes penasque speciales et alias quascumque insertas ex nunc ipso facto publicantes et perferentes in his scriptis et ipsarum temerarios transgressores. Constitutioesque ipsas interpretandi et declarandi et addendi ac minuendi et si ipsas dispensandi. Nobis nostrisque successoribus facultate plenaria reseruata.

Arissimi fratres sacerdotes domini ac cooperatores officij nostri vos estis. Nos quidem ac ceteri archiepiscopi seu episcopi licet indigni locum aaron tenemus. Vos elezari Nos vice duodecim apostolorum fungimur. Vos ad instar septuaginta duorum discipulorum nos pastores vestri sumus. vos oues commisse vobis plebis. Nos sumo pastori domino nostro iesu christo in communi de vobis rationem

Eustachii Candidi bononiensis Canonici regularis Iudicis
Anni MCCCCLXXXVI. Ad serenissimū ac inuictissimū Matthiam
Ungarie Bobemicę ac Regem.

Consideranti mihi Serenissime ac inuictissime Rex ner
minē fato nescio quo huius nostri tēporis astronomorū
ertirisse: qui maiestati tue hactenus sui ingenii me numerum
illum dicauerit: et si huiusmodi sciētie studio mirifice te obles
ctari: et omni virtutis genere peditū esse nemo ignoret: quod
tui nominis imortalis ac perēnis gloria asseuerat: Statui in
gniculi nostri primitias: ac lucubratiunculas nōnullas ad ma
iestatē tuam mittere: Non quia illas sacras manus subire di
gnas putem: quas tumultuarie ac pro tenuis ingenii facultate
compositas: rudes et incultas esse non sum nescius. Sed ut et
animi: meęq; erga maiestatem tuam perpetuę obseruantię testes
aliqua in parte esse possent: eas qualescūq; destinare visum est
et petius temeritatis ac ignorantię ritio abste acculari: q̄ silen
tio pretēreundo nō meę constāntissime seruitutis erga maiesta
tem tuā suosq; omnes immortalē animi affectum apertum iri.
Sed ne longiora ac inculta oratione aures tue serenissime ma
iestatis offendam: ad rem ipsam defendam.

De solis introitu.

Erit in primis Romę introitus solis ad orientem in signo
tauri secunda aprilis: hora prima gradu primo: minuta. xxi.
existentibus dñis anni marte et sole reneri participātibus du
rabit autem usq; ad decimum aprilis. MCCCCLXXXVII. Si vero
non cepero solis introitum a mense marci ut ceteris mos esse
solet: tuam serenissimā maiestatem admirari nolim. Nam pau
cis (hoc eorum pace ausim dicere) compertum est. Vnde est qđ
fere maior pars astronomorū nostre etatis fallitur. Nam intro
itus solis in signum arietis nullius est potētis nec dignitatis

Incipit breuiarium fratri
 consuetudinem fratrum heremitarum
 Sancti Pauli primi heremite
 Regulam beati Augustini episcopi
 professorum. Aduentus domini
 celebratur semper in dominica
 que fuerit vicinior: quouis ordine
 festo sancti andree apostoli. Si autem
 predictum festum cadit in diem
 dominicum aduentus celebratur
 ibidem. et festum transfertur
 ut infra plenus dicitur. Dominica
 prima aduentus domini in primis
 et speris antiphona.

Diebus antiquis nos audiui
 mus ex ore prophetarum quoniam ipse
 est qui venturus est cuius virga
 floruit de radice iesse huius imperium
 regni super omnia regna

mundi. **Ps. Benedictus.**
An. Dominum saluatorem nostrum
 expectamus quod dat salutem corpori
 nostro: ut confirmet in nobis claritatem
 suam. **ps. Exalta.** **An.**
 Gabriel angelus locus est marie
 dicens. aue gratia plena dominus te
 cum. benedicta tu inter mulieres
 et benedictus fructus ventris tui
ps. Lauda aia. **An.** Maria
 dixit putas qualis est ista
 saluatio quia turbata est anima
 mea: et quia paritura sum regem quod
 claustrum virginittatis mee non
 violet. **ps. Laudate dominum.**
An. Respondit angelus spiritus sanctus
 superueniet in te et virginitas
 altissimi obumbrabit tibi ideo quod
 nascet ex te sanctum vocabitur et
 altissimi filius dei. **ps. Lau-**
da hierlm. Capitulum.
Fratres scientes: quia
 hora est iam nos de
 somno surgere: nunc enim pro-
 pter est nostra salus quam cum cre-
 didimus. Deo gratias. **Ps.** Ec-
 ce dies veniunt dicit dominus et susci-
 tabo dauid germen iustum et re-
 gnabit rex et sapiens erit et faciet
 iudicium in terra. Et hoc est
 nomen quod vocabunt eum dominus

82

34. Breviarium Ordinis Fratrum Heremitarum S. Pauli primi heremite. [Basel, Nicolaus Kessler, 1486/1491.] Budapest, Bibliotheca Universitatis.

Regule gñales ecclē leodiē
 Roma regu. ē q̄ i oibus
 fef. p̄ pas̄ s̄ n̄ bñtib⁹ siue
 ecclā habet̄ p̄ p̄ā missā n̄ agi/
 tur i doc̄ nec cū d̄p̄ōmō d̄i B
 excepto q̄ i festo p̄p̄ā missā
 Bñce nō dicit̄ d̄ scō lāb̄er̄ tāq̄
 ¶ Itē qñ tenet̄ de Tr̄ōno
 scō bñte. p̄ p̄ā col̄ tñ. uic̄ oia
 dicit̄ in cor̄ p̄. col̄ q̄ d̄ ad oēs
 ho. Bñe ad p̄as̄ ho. det̄ rini.
 Ad p̄mā rē p̄suet̄ est Antē
 Preciosa dicit̄ vii. p̄o p̄nā
 les s̄n̄ letai s̄ cñ p̄cit̄ 3 maior
 b⁹ q̄ p̄sal. Inclina q̄ iui col.
 Et an̄ col. Accōdes d̄i Bñse
 ¶ De scō nō bñte col. r̄ r̄e
 p̄ p̄ā fiet̄ v̄t̄ p̄ p̄o. q̄ aq̄ de
 n. ferie r̄ cōnes de cōi
 ¶ Itē d̄ scō bñte i c̄ l. sp̄ ii x̄o
 dicit̄ nisi p̄mas̄ p̄o festi ma
 iōis sequēti impedit̄ tur. q̄ sp̄
 quinque añe ad l. r̄ ad ii p̄o
 dicentur r̄ ad horas. iii.
 ¶ Itē qñ in doc̄ tenet̄ de tpe
 r̄ feria. n. sequēti occurrēt̄ fef.
 du. vel i r̄. t̄ie in doc̄ v̄o dicit̄
 tur de fef. r̄ suff. de doc̄ S; si
 fuerit̄ tñi s̄. t̄ c̄ vespe dicit̄ tur
 de doc̄ et suff. de festo
 ¶ Itē de scō bñte. iii. l. Ad l
 an̄ dicit̄ vna tñ. iiii. nisi habu
 erit̄ p̄pas̄ Ad ho. ñe d̄ l. dicit̄
 tur r̄ p̄siter de p̄ōno Et. ii.
 p̄o nō dicit̄ tur nisi i dñica eue.

t̄ie fiet̄ de eo tāq̄ de festo. q̄
 leōm̄ cñ euanḡeō dñice

¶ Itē qñ in dñica occurrēt̄
 fef. du. v̄l. ix. v̄l. tñi dē q̄ tenet̄
 t̄ie in ebd̄. sequēti qñ de tem/
 pe r̄ i c̄ i p̄m̄is d̄i Ap̄ d̄ sab
 bato r̄ nō de doc̄ R̄ has sp̄ in
 feriis Ap̄ doc̄ lē d̄ de. ii. x̄o

¶ Itē qñ de festis t̄nentur
 oct. suff. fiet̄ p̄ oc. de illo festo
 ecclā in fef. dupli siue ecclā in to
 to dup̄ h̄c

¶ Itē qñ sic p̄tingit̄ tenet̄
 suff. de fef. p̄ oc. t̄c i doc̄ i p̄as̄
 x̄is r̄ ii r̄ ad mal. fef. ad l. B̄ r̄
 ad t̄ n̄. dicit̄ tur ecclē ñe sicut̄ in
 festo hab̄ entur

¶ In oc. fef. t̄ n̄ licio C̄ctus
 r̄ oia ad horas p̄ter̄ lē v̄t̄ i die
 excepto d̄. in p̄o nisi fuerit̄
 dup̄ h̄c

¶ Itē si doc̄ venerit̄ infra fef.
 biē marie x̄gi. r̄ similiū tunc
 in sab. in p̄m̄is p̄o dicit̄ tur s̄
 r̄ p̄i se. r̄ in ii. x̄o ñ. de lau. p̄o
 se. Cetera de festo

¶ Itē ñte aduentū dñi et q̄/
 chagesimā quā dol̄ uat̄ d̄ dñs
 in mau. eri t̄ d̄ Rom̄ Sexū
 r̄ Tertium cum P̄osa.

¶ Itē festi 3. l. r̄ supra veniē
 tia post palmarū r̄ lq̄ se. iiii.
 f̄ 9 pasche trāsfert̄ tur an̄ pal
 marū r̄ si r̄ fef. an̄ p̄c. tenentur
 que veniūt̄ infra octauas ei⁹

HOMERVS DE BELLO TROIANO

IRAM Pande mihi Pelidæ diuæ superbi
 Tristia qui miseris iniecit funera grais:
 Atq; animos fortes heroum tradidit orco.
 Latrantumq; dedit rostris uolucrumq; trahendos
 Illorum exangues inhumatis ossibus artus.
 Conficiebar enim summi sententiâ regis
 Pertulerant ex quo discordi pectore pugnas
 Septinger Atrides: & bello clarus Achilles:
 Quis deus hos ira tristi contendere iussit
 Latonæ et magni proles iouis: ille pelægum
 Infestam regi pestem in præcordia misit:
 Implicuitq; graui danaorum corpora morbo:
 Nam quondam Chryses sole mni tempora uitta
 Implicitus raptæ fleuit solatia nata:
 Inuisofq; dies inuisaq; tempora noctis
 Egit: et assiduis implicuit uocibus auras.
 Postq; nulla dies animum mœrore leuabat
 Nullaq; lenibant patrios solatia fletus
 Castra petit danaum: genibusq; effusus Atridæ
 Per superos regniq; decus miserabilis orat:
 Ut sibi causâ suæ reddatur nata salutis
 Dona simul profert: uincuntur fletibus eius
 Mirmidones: reddiq; patri Chryseida censent:
 Sed negat Atrides: Chrysemq; excedere castris

Et si Bibliopole iam pridem sepius atqz
iterū blanditi sint: pro istarū Cōstitutio
num incliti Regni Ungarie accomodati
one: Utqz easdem: castigatas: limatas et
punicatas traderem: quo opera et impē
sa eorum acceptio: maiorisqz pensi habe
retur: quin presertim ī singulis imprimē
dis Lodiciabus hoc sibi potissimū consu
lerent: curarentqz pro viribus. Morē ge
rendū esse censui: cum amore et fauore in
genio:ū et studio:ū: tum constitutionū et
Legū predictarū preclaritate et excellen
tia: quas profecto viro patritio C Et qui
dē patrie sue cōstitutōs digno:are turpe
est. Quin presertim sūma 7 eminentissima
auctoris preclaritas: opus hoc clarū effi
tiat. Mathias nēpe Rex et ille sane vir/
tutum princeps: semper inuictus: semper
interritus: parua maū maximas res per
ficere solitus. Qui C Ut cetero:ū pace di
xerim D inter alios precipuos et prima
rios homines. diuosqz Reges et Impe
ratores: quasi matutinū quoddam sidus
effulget: Ea vite sanctimonia: ea integri
tate: ea religione: ea Juris Clesarii etiam
et Pōtificii cognicōne: Ea deniqz eximia

De coronatione regis Bele quarti: filij Andree regis secu-
di. ⁊ de introitu tartarorum primo ⁊ de miserabili destructione re-
gni hungarie per eosdem.

Rex Bela post eum filius eius coronatus est pridie idus
octobris: feria prima qua cantatur Da pacem dñe in ca-
thedrali ecclesia bti petri albe qua ipse consecrari fecit: co-
lomano duce fratre eiusdem enses regalē ad latus ipsius
honorifice tenēte: daniele vero duce rutenoꝝ equū suū

Frater Albertus de Secinie Sacrepagine Professor patncialis polonie ordinis predicatoꝝ Et in hac parte Sanctissimi dñi nri
Innocēcij octavi pape moderni Lōmissari plenarie indulgēte cōtra p̄fidissimos Turcos et Tartaros p̄ Regna polonie Ho
bemie Dacie Svecie et norwegie ac vniuersā Germaniā p̄ electionē et in fauorē Serenissimi principis et dñi dñi Kazimiri dei grā
Regis polonie magnitudinis lithuanie Russie p̄ussieq; dñi et heredis ꝛc. cōcesse specialiter delegat⁹ et deputat⁹ dilect⁹ nob̄ i xpo
Merito cōtribucōis quā p̄ expedicione cōtra p̄fatos cristiane Religionis hostes
iuxta tenorē lrāꝝ Aplicaꝝ fecisti ꝛcedim⁹ vt possi eligē cōfessore idoneū Sclarem vel regularē Qui cōfessione dili
gēter audita p̄ cōmissis p̄ te quibusuis criminib⁹ p̄ctis et excessib⁹ quātumcūq; grauib⁹ etiā si talia foret p̄pter que Sedisaplica me
rito sit cōsulēda Et a quibusuis excomunicacōnū sentēcijs i a Jure vel ab hoīe laico sine tñ alicui⁹ p̄iudicio Istis casibus vi
delicet Conspiracōis in Sedisaplicā Iniectionis manū violētiꝝ in r̄pos vl̄ superiores platos dūtaret exceptis In reseruat⁹ se
mel tantū In nō reseruat⁹ vero tocēs quocēs fuerit oportū debit⁹ absolucōem impēdere cū penitēcia salutari ac oīm p̄ctōꝝ se
mel in vita et i mort̄ articulo vero semel plenariā remissionē et indulgētiā auctoritate aplice cōcedere possit In dūlgemus horū
fidē Sigillo nostro cōmuniē Datum

Forma absolucōis Miserere tui ꝛc. Dñs noster ih̄s x̄ps merito sue sanctissime passionis dignē absolueret eiusdē aucto
ritate et b̄dōꝝ ap̄loꝝ ac Sacrosanctē Sedisaplice qua fungo in hac pte a vinculis excomunicacōnū et cuiusuis Ecclesiastice cō
sue in a iure vl̄ ab hoīe laico sine tñ alicui⁹ subditio Acenō ab oibus criminibus p̄ctis et excessibus etiā oblitis et alias con
fessis Ego absoluo et pro t̄cōꝝ plenariā remissionē et Indulgētiā etiā quo ad p̄te reatū quā in purgatorio pati deberes
imparcioꝝ et vnitati et cōmunioni Eccleie restituo In noīe patris et filij et sp̄s sancti Amen.

ה רושיה תורה לרב רבינו
משה בר נחמן תניבו :

באינה טראח בדתה בויית בינורא : מתלל ומתקדש בלב נדכה ונפש שטרה
 שאל לנחמ מנכא מחילה וכתתא . בקידה בגריכה ביהשתחויק עד שיפקין
 כל חוליות שכתרה . ונפשי יודעת מיאד ידיעה ברורה . שאין צבת חטולה
 סגד גלגל קעלון צערה כאשר חכמות קטנה ודעת קבלת סגד סתרי קתרי
 קצטשט בשתח הטמנות בחדרה פלי יקר וכל סגד וכל סוד עמוק וכל חכמה
 מפתרה כיוון עמיה חתש באונגה ברמו . בדיסר בטענה ובאימיה כאשר
 אימד קנשא מפתרה בלגס מלבו והעצרה משיח אלהי יעקב ונעשה חומרה
 לב תלה לראית קר רחבה משרך מיאד ונאימד סלאות עדותך על הן נצרת
 נפשי אכל מיה אעשה ונפשי חשקה בתורה והיה בלי כחש אוביל סערה
 בביוות עשרה . לבאת בעקב הראשונה אריות שכתרה . באוט הדורות
 בעל הגבורה לזכנס עמיה בעל הקודם . לבתובקס פשטים בכתובס
 ומרשים ואגד ערובה בבל ושמונה . ואשים למיאר טע נרות המנסה
 הטקורה פרושי לשי עגרות צב וכפרת תפארת מוכתר בעמוסי במיקרא
 וכמשה וכנצל . לו משפט הכוכב . בדבריו אהנה באהבת אשנה ועמיה
 יהיה לו משר ויתן דרישה וחקירה בפשטיו וכמדכשו . וכל אהנה בפיושו
 ובורה . ועל ל אברהם ק עשר תהיה לו תכחת מעלה ואהבה מנסתה .
 וקאל אשר מיימן לבדו איכא יטלג מיוס עברק יחשכט משנאות ומכל חטא
 ועברה . ודדיכט בקר ישראל . ויפתח לו שערי אורח . וזכא לוס קבורה
 כדכטב מיה טאו על קהדים רנאי מנכש ונ . ערופה אימרתך מיאד ועברך
 אהבה . בקתך נק לעל וערתך אימת עק עדותך לעל קבנט ואחיה :

40. Moses ben Nahmān: Pērūš hat-tōrā (Commentarium in Pentateuchum. Hebr.) Lisboa: Rabbi Eliezer, 15. Jul. 1489. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

Quintius Hæmylianus Cimbriacus in Atti
læ Callimachi auscultationem ad Max. D.
Phederici Cæs. F. Ro. reg. augustill.

Alfa est multorū querela Maximiliane Ro-
manorū rex augustissime huius ætatis homi-
nes ueterū laudibus respondere nō posse: quia
f natura tot iam sæculis pariēdo sit effœta: & si-
dera unde cœlestes animi in terrā deprimun-
tur: lōga (ut aiunt) æuitate cōsenescant. Ad hæc tanrā nūc
esse uitæ breuitatē: ut ab ineunte licet ætate sementē fece-
ris: nō prius tamē ad frugem peruenire cōtingat q̄ præsto
sit imbecillis & ratio intellecta senectus. Atq; subinde mors
humanæ peregrinatiōis finis suprema. Quibus (ut mihi
uidetur) paucis responderi potest: sopitæ admodum esse
credulitatis putare naturā defieri: quæ sua ipsius uirtute
fatis pollens per infinita sæculorū spatia deincipiti rerum
generationi semper adesse potest: Neq; minoris modo esse
potētia q̄ erat quum nascerentur: qui ueterū: toties repetitis
laudibus efferuntur. Cœlestes uero globos atq; ignes
sempiternos quæ sidera nominantur æuo senescere: pueri-
liū prope deliramētōrū est credere: & nullius humanitatis
prædicare. Egdē me audisse memoria teneo quum philoso-
phia uacarem: sapientiæ scholis cōpertū esse ab luna susū
nihil corruptibile: nihil non sempiternum esse: Peregrinas
impressiones (Sic enim dicunt) cœlestia corpora nō recipe-
re: tēpori nō esse subiecta: nulloq; negotio defatigari. Q̄
litterarū princeps Homerus uidetur non igno-
uisse: qui solem lumen suum ceteris etiāmnū sideribus fœnerantem
ἡλιον ἀξίμαρτα hoc est solem non laborantem appellauit.

a ii

Alneror z clausus porto sub
pectore telum.
Lrescit z assidue plaga dolor
qz mibi .
Sed ferientis adhuc non au
deo dicere nomen .
Hec finit aspectus plaga vide
re suos.

Aude futura meis maiora pericula damnis .

Spero salutis opem nec medicina dabit .

Quam prius ipse viam meliorem sapere possit .

Deu mibi quid faciam non bene rursus eo .

Conqueror estqz mee iustissima causa querere .

Lum sit consilii copia nulla mibi .

Sed quia multa nocent opus est mibi querere multa .

Ma solet aru comini sepe iuuare suum .

Si mea plaga suos denudet in ordine rursus .

Que sit z unde venit armaqz quis posuit .

Perdet z ipsa sue fortassis spem medicine .

Speo reficit de minimis fallit z ipsa suum .

Si regat ex toto facie motusqz de gloria .

Et nunqz querat plaga salutis opem .

Fortitan euenient peiora peioribus istis .

Et mibi continget profinus inde mori .

Ultimo monstrare metuo na datus ignis .

Acrior effusus parior esse solet .

Ergo loquar veneri veni e mora vitaeqz nostra .

Quamcumqz fuerit omnia consilio .

*Delicio, quam prius iosepho
mibi quidere possim!*

*Quis sit et unde venit? quid mibi
rela nocent?*

*Est, finis monstrasse igitur;
nam conatus horis*

Torre reger venit carbela nostra suis.

Constitutiones incliti regni ungarie

43. Constitutiones incliti regni Hungariae, (25. Jan. 1486.) [Leipzig, Konrad Kachelofen, ante 31. Jul. 1490.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

Ratio congrua est vox significatia completa. et completum in proposito est quando plures partes orationis coniunguntur per modos significandi: quare in oratione incongrua proprie non est completio. ¶ Oratio alia perfecta alia imperfecta. Perfecta est in qua ponitur verbum finitum modis ut ego amo deum. Oratio imperfecta alia parabasmatia alia asinbasmatia. Sinbasmatia oratio est in qua ponitur

verbum personale finitum modi. ut ego lego librum. Et dicitur sinbasmatia a sin. i. est et basis fundamentum quia ea ponitur notatio quae non est fundamentum et suppositum ubi. Et ibi sinbasmatia non distinguitur a parabasmatia et haec est sententia alexandri. Asinbasmatia oratio est in qua ponitur verbum personale finitum modi ut penitez me non sum duxisse et dicitur asinbasmatia ab a. i. sine et sin. i. est et basis fundamentum quasi oratio sine fundamento et supposito sententio. Oratio imperfecta est in qua non ponitur verbum personale finitum modi ut me amare deum.

Ordo prescriptibilium orationis proprie est bonus quod prescriptibilia ordinant secundum regulas et imperdimenta prescriptientis. Et ordo in oratione sinbasmatia incipit

Avocatio

Construe sic casum si sit prepone vocantem

De Nominatio

Mox rectum ponis

Inde verbum personale

Hinc personale locabis verbum

Si incipit a verbo

Quod primo statues si cetera desine

Inde dativus

Hin diſempnchlein findet ic gar e
in loblichen Sprach von der erenre
icheu ſtat nurnberg gar von maec
her lei irer fürſehung der ſtarvnd
irer gemein

45. Rosenblüt, Hans: Ein Spruch von der Stadt Nürnberg. Nürnberg, Hans Hofmann, 9. Aug. 1490. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

Sermo Sermones

dominicales cū exposi-
tionibus euangelioruz
per annū satis notabiles et vales
oibus sacerdotibus pastozibus et
capellanis. q̄ alto noīe dormi se-
cure vel dormi sine cura sunt nū-
cipari eo q̄ absq̄ magno studio
faciliter possint incorporari et po-
pulo p̄dicari. incipiūt feliciter.

**Vñica prima aduen-
tus Sermo primus.**

Scite fi-

lie syon. ecce rex
tuus venit tibi
mansuetus etc.

Mat. xxi. Uer-

ba ista scripta sunt a zachar. vbi
et. eius capitulo dicit. Exulta satis
filia hierosolym. iubilata filia syon. ecce
rex tuus etc. Et legunt verba ista
euangelij duobus dñicis. scz in p̄-
maduica aduentus. et i vñica pal-
marū. In vñica palmarū legitur
qz puenit illi dñice sp̄s ad i sensuz
et factū historicū. Sed in vñica
prima aduentus cōuenit sp̄s ad
sensum et factū allegoricū. qz alie
gozice p̄ aduentū xpi in hierusalē
signat aduentus xpi in carnē. Ap-
propinquauit enī dñs spūaliter
hierosolymis qn̄ p̄ carnis assum-
ptionē q̄ est pacis visio vñica
illa et recōciliat sibi. Dicit ergo
Dicitur filie syon. ecce rex tuus ve-
nit etc. In verbis istis tria sunt cō-
sideranda. Primum est quod signa-

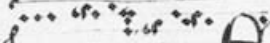
I

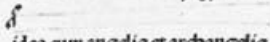
tur p̄ filiā syon. Secundū est q̄s
est iste rex et quō appellat. Tercū
est quō iste rex venit. et ad q̄ ve-
nire dicit. Primum notat cū dicit.
ecce filie syon. Secundū cū dicit.
ecce rex tuus. Tercū cū dicit ve-
nite. Primum ergo p̄ istā filiā sy-
on interpretat speculū. Et q̄libet
aia fidelis est filia xp̄i. q̄ est specu-
lum sine macula et candor lucis
eterne. Sapient. viij. Uia filia syon
dicit aia fidelis. qz in ip̄a cōsp̄ in
speculo lucet et resulcat imago dei
ad cuius imaginē facta est. Gen. i.
Creauit deus hominem etc. Uere i
q̄libet aia fidelis relucet dei ima-
go cōsp̄ in speculo. maxime qn̄ est
mūta ab oī peccō mortali. Sed
qn̄ est in aīa q̄ peccō in se ali de-
grata est sup̄ carbonēs. Tercū
de peccōnib. Denigrata est facies
coru n̄ super carbonēs. Et alibi.
Egressus est a filia syon ois de-
cor eius etc. Uel p̄ filiā syon signi-
ficat aia fidelis q̄ dicit speculans cō-
templari celestia. qz sicut dicit Job
vlt. Homo nascit a i labore. scz
sp̄s ad corpus. et aus ad vo-
landū. et aia ad cōtemplandū ce-
lestia. Secundū est videre q̄s
est iste rex et quō appellat. Iste rex
xp̄s est et appellat iesus. id est sal-
uator mundi. Luc. i. dixit angelus
beate marie. Ecce cōcipies et pa-
ries filium et vocabis nō me eius te-
sum. id est saluatore mundi. Rec-
iste xp̄s est. Iste rex est q̄ habet in
vestimēto et in femore suo scriptū
Rex regū et dñs vñicū. Apoc.
cal. xix. Ecce oīs filij regū istius
seculi nō sunt nisi reguli respectu
illius. De isto rege dicit. Esa. lxxij.

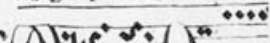
a y

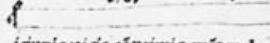

 nitus tuus in substantia nre mortu-

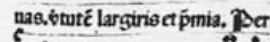

 litatis apparuit, noua nos in mor-

 titutatis sue luce reparauit. **A**t

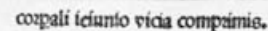

 ideo cum angelis et archangelis
Communicantes et diem
 sacratissimum celebran-
 tes quod unigenitum tuum in tua te-
 cum gloria coeternum in veritate
 nostre carnis visibiliter cor-
 poral apparuit. **D**e et memo-
 ria. In quadragesima fecit.

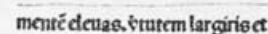

Quoniam Eterne deus, Qui corporali

 in unio vicia comprimis, metes ele-

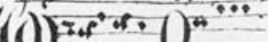

 uas, virtutem largiris et premia. **P**er
 christum dominum nostrum **Q**uod que ma-

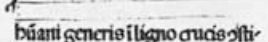

 debus
 dicitur
Qui elima.

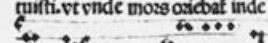

 corporali in unio vicia comprimis.

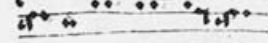

 mentem eleuas, virtutem largiris et

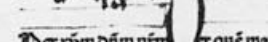

 premia. **P**er ipsum dominum nostrum **Q**uod que
 in cena domini prebano.

Quoniam Eterne deus, Qui salutem

 humani generis in ligno crucis assti-

 tuisti, ut unde mors occidat inde
 vita resurgeret. **Q**uod que in ligno vi-

 cebat, in ligno quoque vinceretur

Per ipsum dominum nostrum **Q**uod que ma-

47. Missale Fratrum Heremitarum Ordinis S. Pauli primi heremite.
 [Basel, Johann Amerbach, c. 1490.] Budapest, Bibliotheca Nationalis
 Széchényiana.

In nomine domini Incipit
ordo missalis. De circulo
anni. **D**icitur prima in adiutorio

Intra?

De tenenti

animam meam

quia deus meus

in te confidens

non erubescet

neque incidet

ant me inimici mei et erant vni: vbi q
te expectant non confundentur. ps

Alas tuas dñe demonstrat: mihi et
semitas tuas edoce me. Collecta

Critica qñs dñe potētia tu
am et veni: ut ab inimi

nitibus peccatorum nostro
rum periculis te merramur

ptegeretis eripi. et liberaret salu
uari. **D**o. Ad romanos filij

Fratres. Scietes quia ho
ra est iam nos de somno

surgere. Num est rñ p̄p̄io: est no
stra salus quam cum credidi

mus. Nox p̄cessit: dies autem
appropinquavit. Abijcimus

ergo opera tenebrarum et indua
mur arma lucis: sic ut in die

honeste ambulemus. Non in
cōmestatiōibus et ebrietatibus

non in cubilibus et impudici
cijs. non in contentiōe et emu

latiōe: sed induimini dñm te
Uniuersi qui Grad. sum p̄m

I

te expectant non confundentur do
m̄. d. Alas tuas dñe notas fac

mihi et seuitas tuas edoce me. Ma
th. **O**stende nobis dñe misericordi

diam tuam et salutare tuum da no
bis. Scdm mathem. 23.

Et illo tempore. Cum ap
propinquasset iesus iherosoli

mis et venisset bethpage ad mō
tem oliueti. tūc misit duos di

scipulos dicens illis. **I**n in
castellum quod contra vos est.

et statim inuenietis asinam al
ligatam et pullum rōra: soluite

et adducite mihi. Et si quis vobis
aliquid dixerit. dicitur quia do

minus hijs opus habet: et con
festum dimittet eos. Hoc autē

totū sc̄m est ut adimplet qd
dictū est p̄ prophetā dicens

Dicite filie syon: ecce rex tuus
venit tibi mansuetus sedens

super asinā. et pullū filij sub
ingulis. Euntes autē discipuli

fecerūt sicut p̄cepit illis iesus.
Et adduxerūt asinā et pullū:

et imposuerūt super eos vesti
menta sua: et rōra desuper sedere

fecerunt. **P**lurima autē turba
strauerunt vestimenta sua in

via. **A**lij autē sedebant ramos
de arborib⁹ et sternerāt in via

Turbe autē quae p̄cedebāt et quae seq̄
bant clamabāt dicētes **D**lan

Capitula concordie dudū inter Glo
riofissimū Princē dñm Fridericū
Romāorū imperatorē semp augu
stū etiā p suis heredib⁹ expresse noīnato
inlicitissimo Romanorū Rege nemō cla
re memorie Mathiā Hūgarie Regē ac
regni Hūgarie Prelatos ⁊ pceres super
successiōe in eodem regno conclusa Hincin
de acceptata et bulle cōfirmatorie .fe. re.
pij. ppe secūdi infra scripte inserta.

49. Pius II. papa: Capitula concordiae inter Fridericum III. imperatorem Romanum et Matthiam [Corvinum] Hungariae regem. [Passau, Johann Petri, inter 6. Apr. 1490. et 7. Nov. 1491.] Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

¶ Termini causarum in Romana curia servari soliti
in causa beneficii.

¶ In prima instantia.

Et primo ad dicendum contra Commissionem ad pre/
mam diem. Item ad libellandum libellariqz viden/
dum ad primam diem. Item ad iurandum iuratiqz
videndum & Calumnia. et veritate dicenda ad primam
diem. Item ad articulandum articulariqz videndum
ad .xij. diem. Item ad dicendum diciqz videndum con/
tra articulos. ad secundam diem. Item ad producen/
dum omnia pduciaqz videnda. ad secundam diem. Item ad
dicendum contra producta. diciqz videndum. ad secun/
dam diem. Item ad declarandum declaratiqz videndum.
ad primam diem. Item ad dicendum contra declara/
tiones. ad primam diem. Item ad concludendum con/
cludiqz videndum. Et postqz conclusum fuerit ad vi/
dendum et audiendum diffinitivam in scriptis senten/
tiam ferri et promulgari. ad primam diem vel ad statum

¶ In secunda instantia.

Omnes termini prescripti servantur. ad primam diem.
preterqz terminus ad articulandum qui servatur ad
Decimam diem.

¶ In tertia instantia.

Omnes termini prescripti servantur ad primam diem
preterqz terminus ad articulandum qui servatur ad
sextam diem.

¶ In causis prophanis.

50. Termini causarum in Romana Curia servari soliti in causa beneficii.
[Heidelberg? Heinrich Knobloch? non post 14. Apr. 1491.] Pannon-
halma, Bibliotheca Archiabbatiae Ordinis S. Benedicti.

pua: q̄a ualde sibi securi sūt q̄d nulla cōmiserūt mala grauiora.
 At cōtra nōnunq̄ hi q̄ se aliq̄ illicita egisse meminēt: ex ipso suo
 dolore cōpuncti inardescunt ad amorē dei seseq; ī magnis uirtu
 tibus exercēt. Cūcta difficilia sancti certaminis appetūt oīa mun
 di derelinquunt. Honores fugiunt: acceptis cōtumelis letant. Fla
 grāt desiderio: ad celestē patriā anhelāt. Et q̄a se errasse a deo cō
 siderāt: dāna precedētia lucris sequētibus recōpēsāt. Magis ergo
 de peccatore cōuerso q̄ de stāte iusto gaudiū sit ī celo. q̄a & dux ī
 preliō plus eum milicē diligit q̄ post fugā reuersus hostē for: iter
 premit: q̄ illū q̄ nunq̄ terga p̄cubuit & nūq̄ aliqd fortiter fecit. sic
 agricola illā āplius terrā amat que post spinas uberes fruges pro
 fert: q̄ eā que nunq̄ spinas habuit & nunq̄ ferulē messim produ
 xit. Sed iter hec sciēdum ē: q̄a sunt pleriq; iusti ī quorum uita tan
 tum ē gaudium: ut eis quelibet peccatorum penitētia preponi nul
 latenus possit. Nā multi nullorum sibi malorum sunt cōscii: & tā
 ti ardoris afflictioē se exerceunt: ac si a peccatis oībus coangustē
 tur. Cūcta etiā licita respuunt ad despectunt mundi sublimiter
 accigunt. Licere sibi nolunt oē q̄d licet bona sibi āputāt etiā con
 cessa. contēnunt uisibilia: uisibilibus accēdunt. Lamētis gaudēt:
 in cūctis semetip̄os humiliāt. Et sicut nōnulli p̄ctā operū. sic ipsi
 p̄ctā deplorant cogitationū. Quid itaq; istos nisi iustos dixerī &
 penitētes q̄ se & ī penitētia de p̄ctō cogitationēs humiliant: & recti
 semp in ope p̄suerāt. Hic ergo colligēdū ē q̄tū deo gaudiū fa
 ciat quādo humiliter plāgit iustus: sic facit ī celū gaudiū quādo
 hoc q̄d male gessit p̄ penitētiā dānat iniustus. Finis.

Homelie diuersorū auctorū in simul collecte feliciter finiūt.
 ipresse. Venetijs āno domini. M. cccc. lxxxix. & die uigesimo q̄n
 to ianuarijs.

**And:ee limos valentinentis in artibus preceptoris
acutissimi: dubia insolubilibus incipiunt feliciter**

N in se falsificantibus propositio eadē vera sit et falsa: aut ex vero falsū sequatur: a nonnullis maxime dubitatur. Quo: ū utrāq; partē suis diebus auctoritatis maxime nōnullos inuenio defendisse: aliquos autē penitus deſiſſe. Quibus ergo diligenter diſcuſſis modū ceteris p̄babiliorē / et qui imitatione dignus viſus eſt / emananteſq; ex hac materia difficultates: exponere inſtitui. Et ex his ſi quid ad vſū alicuius pertinebit: eligere poſſunt volētes. Et tā tū onus et ſi vires ſuperet: aggredior: tibi ſcribere prooptans. Reuertēde domine theologieq; profeſſor: excellens maxime egneguo herō p̄clarus cultor: virtutum / valentinentis eccleſie ornamentum et decus: cuius merita beneficia et ſūma erga me humanitas me nomenq; meum amplificant. Tibi igitur reuertēde dñe hoc oꝗ pulculū / ac deniq; auctorem ipſū offero. Accipe igitur magnifice dñe librū tuo noſ dedicatū. Sic tamen vt ſi quid vtilitatis comperiat et tibi poſt deū gratie fiat. Si quid vero minus benedictum: michi imputandum relinquo.

Dindecim ergo ſunt que circa ſe falsificantē propoſitiones q̄ſideranda propono quibus tota preſens euacuabitur difficultas. **P**rimo verum in ſe falsificantibus ſi cōſequentia bona ſi antecedēs ſit verū: cōſequēs ſit verū. **S**ecundo vtrū ſi antecedēs poſſibile ſit eſſe verū: cōſequēs poſſibile ſit eſſe verū. **T**ertio vtrū ſi antecedens ſit poſſibile: cōſequēs ſit poſſibile. **Q**uarto vtrū oppoſitum cōſequētis ſit poſſibile aſſerere: aut eidē repugnet. **Q**uinto vtrū ſi antecedēs ſit neceſſariū: q̄is ſit neceſſariū. **S**exto vtrū ſi antecedēs ſit ſcītū et cōſequentia ſit ſcīta eſſe bona: cōſequēs dicatur eſſe ſcītum. **S**eptimo vtrū eadē propoſitio ſit ſcīta et dubia. **D**ecimo vtrū eadē propoſitio ſit vera et falſa. **M**ono vtrū idē dicat verū et falſū. **D**ecimo vtrū idē ſimiliter decipiat et nō decipiat. **D**uodecimo vtrū duo cōtradictoria ſint ſimul falſa. **D**uodecimo vtrū ſi vnū contradictorium ſit neceſſariū alterū ſit ipſoſſibile: et ecōtra. **T**redécimo vtrū

a. ii.

Sancti iohānis chrisostomi
libellus cui⁹ est titulus. Ne
minē ledi nisi a semetipso
Drefatio.

54. Johannes Chrysostomus: Liber de eo quod nemo laeditur ab alio nisi a semetipso fuerit laesus. [Paris], Michel Le Noir, [c. 1493.] Esztergom, Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae.

НЕОУБѢО ШРІННМѢНЕ . НИПОСРАМНМѢНЕ . ГРѢ
 ШИНОМЬ ПОМОЩІИ . СМѢРНОЮМН НШМРАЧЕНОЕ
 СРДЦЕ ПРОСВѢТН . СЛАЗАМН ШУИСТН НПАЛУЕМЬ , Н
 СТѢННЕМЬ . НПОМЫСЛН ОУМЫЛЕНІА . ДАНЗБѢГНУ
 ШГНН НЕПОСТОЛННАГО , НУРВІН . ПРѢЖДЕ КОНЦА
 ОУБѢ ВСЕ СТРАСТНА ДШЕ . ОУСКѢРН ТЕПЛО ПОКА
 НСЕ . НСАЗЕЦН ЗОВН . БЦЕ ТШМЕ ОУЩЕДРН

НАВРАЩЕНІЕ СЕРЦА НАВ

ЗНАТЬ . СТЫХІОМЬ . ВСКРСЕНІЮ . ГЛАСЬ , І .

НВОТВОРЩОМОУ ТВОИМОУ КРѢ
 СТОУ . НЕПРѢСТАНО КАМННО
 ЦЕСЕХѢ . ТРНДНВНОЕТН ВСКРСЕ
 НІЕ СЛВНМЬ . ТЕМЕШ ШЕНОВН
 ЛЬ НСН НСТАѢШЕН УЛУЧСКОЕ Н
 СТВО ВСЕ СНАМЕ . ННЖЕ МАНЕСА
 ВЕСХДЬ ШЕНОВНАЛ НСН НАМЬ .

ЕКО ЕДНЬ БЛГЬ НУЛКО ЛЮБЦЬ

ДРѢВА ПРѢСЛОУШАНІА . ЗАПРѢЩЕНІЕ РАЗДРѢШН
 ЛЬ НСН СПСЕ . НАДРѢВѢ КРѢТНТМЬ ВОЛАНЮ ПРН
 ГВОЖДЕ . НВЛДЬСЬШДЬСНАМЕ . СМРѢТНЫМН ОУЗД
 ЕКО БГЬ РАСТРЪЗАЛ НСН . СЕГО РАДН КАМННЕМСЕ
 НЖЕ НЗМРѢТВЫНХЪ ТВОЕМОУ ВСКРСЕНІЮ . РАДО
 СТІЮ ВПІЮЩЕ . ВСЕ СНАМЕ ГН СЛВКА ТѢБѢ

ВРАТА ДДОВА СЪКРОУШНАЛ НСН ГН . НСВОЮ СЪ
 МРѢТІЮ СМРѢТНОЕ ЦРѢСТВО РАЗДРОУШНАЛ НСН .
 РОДЖЕ УЛУЧСКІ НЗЫНСТАТНІА СВОБОЖДЬ . ЖИВОТЪ
 ННСТАТНІЕ МІРОВН ДАРОВАВ НВЕЛІЮ МЛСТЬ

Hic nobis dur et p̄ius sit in p̄dis oibus cuius
p̄catu terret? latefeat hostis inuid? Hic nos pur
gatos sordibus restituar celestib? ubi felici gau
dio fruamur cui in termino Amen.

Finiunt sequentia et hymni p̄ totū annu. cas
de tpe n̄ de scis Impressi Dauentrie per me Ja
cobum de breda Anno. rciij.

Rhythmis Ameter In festo visitati onis marie ad vespertas

[Handwritten Latin text with musical notation and annotations]
Hinc festa iubilet in mare n̄c orudra
Zota p̄vultat onofia da nota lamū d̄canna
Cano d̄canta vesp̄ca d̄cambat ḡca
et est r̄nogo d̄candū ab̄ḡo v̄nūc n̄cra
Iubiliū quoniam d̄cannatū
Cano d̄canta vesp̄ca d̄cambat ḡca
et est r̄nogo d̄candū ab̄ḡo v̄nūc n̄cra
Iubiliū quoniam d̄cannatū

57. Sequentiae et hymni per totum annum. Deventer, Jacobus de Breda, 1494. Budapest, Bibliotheca Universitatis.

**Pauli de Montepico ex Nobilitate de Regno Siciliae
vniuersae doctores, ad Scholasticos vniuersae professionis
In hoc vniuersitate Siculensi Gymnasio praefatus.**

Magno a pluribus fratre et auditoribus dilectissimis: et non minus ad utilitatem scholasticorum dicitur
no et humano iuribus combentibus. ad conseruationem nominis et fame huius florentissimi ceteroq; olim
Licitissimo Gymnasii: vltra ordinariam legendi munus mibi instantibus aliquos leges sal. em. hic dicitur
quibus ordinari lectores cessant: comentandos et reprimendas assumerem. Praeclaro tandem bozum
et instantia deuitas: et si me talem esse non ignoro: In quo nominis et fame Licitissimi Gymnasii conser
uatio reuideri minus possit: hoc vultum tamen et pfundum pelagus in is peragrare cept. et reuolutis
multis codicibus tot et tantos reperi conditores: tantos eiusdem pfectionis opticeo: qui laeulenter solet
teq; scribendo repetendo comentandoq; adeo plene et copiose hanc legalem et pontificia sophtam ex/

ornarunt et illustrarunt. ut non modo nobis et posteritati consaluisse: sed penitus iter scribendi aut addendi pripuisse videat.
Ideo satis beatiano cogitari qua via. quo itinere. quo actu. quo vento. qua puppi. quo remo. quo tibi mibi peregrino insoli
tam mare temptanti et vix ut ita dixerim. pubescenti. In hac mea prima lanigine elaborata consulti est. ad aliquid noui in
uenerit dū aut excogitandū. quod et bono meo accedat. et vilitati vestre conduceret. Quia solum scripta atq; recitare: et la
bores alienos scriptitare: subtile aliud esse censeo q̄ membrano in cassum occupare. laborum scribendi superaddere. scriptu
re impensas angere. et quod deterius ē idē legendi omnibus afferre. et tempus inaniter terere. cum vix eas sufficiat vtilium
attentioni. et ut Seneca in libro de latitudine vae. vna enim breuis et incerta. sentus bel. s. Negligentia vtopot. multimoda
diuersa occupatio homines parua scire pmittunt. et que pleriq; scia sunt. et cui et euellit irrandurrit memoria. inquit sa/
pientis praticus patiens in probemio sue praice. et licet ipse non dicat. satis probatur in. l. l. circa sen. j. de condi. et demon. in. l.
hereditati. j. cd. l. fal. nuncia. l. peregre. j. de acq. poss. et l. l. §. sed quia. C. de vet. iur. enac. Sed cum ista meū piracando
conremittens per varios rices iturans et ad modū vacillans bis pensatis ambularem: et omni istud humeris meis impar tā
retere destinarem. Ecce occurrit quedā paleberma chudida et foetiosissima Julia Lucia nomina. Multis profecto bone
filiis. et alio sanguine et vobilitatissimo parente creta. que abozto lacrimis coqueffa est multū. q̄ esset poptia vote fra
data: quasi uō esset et pio modo facultati et natalis dignitate cōstituta. Dicens insup dotem ipsam licet exigua. adeo in varijs
et multis locis sparsam esse. et paucissimos aut scire nullos fructus piperet. partem quidem possidet autentica quod locas. C.
si mali. secan. nup. particula iacet in hoc. §. nostro. Residuum vero in locio satis extraxerunt: us et ignotis. Quare supplicet
ter exozant sibi oppositū remedio pzonideri. Idcirco ego Paulus de Montepico ex Nobilitate de Regno Siciliae doctores
inter alios minimos. Lectioni ordinare Siculensi ferotie in hoc florentissimo Licitissimo Gymnasio praefatus: olem
bis p̄js precibus: ac multis votis annere. ad literarum sobolem procreandam. et conseruandā eidem Licitae dotem. si non
pat dignitas natalium expolit. et maritalis ibede affectant. saltem pio exilio mei patrimoniū vtrius angēdem dant. et que
admodum ante in varijs locis disseminata erat. nūc simul vnta in solo bozeo conseruanda reposita et colozca permaneat. Et
quod §. iste retinet nomen domine: et sub ditione lectionis nostre ferotie claudis. Ne ēr videat in alienae mellis salcem impo/
nerentem et nullum horum delegi. Quod feliciter dotem conseruante: et sapientissimo ac potentissimo Cesare Ludouico
Marta Sforza vicecomite Marri once lincitissimo. cui tā oia decas ē parocmie: si modo en alie detrahat. scilicet dōs i
sobole procreanda accingetur Vale Lucia vobilitatissima: et hinc nunciis exēplo: bis lab oti. ut nostris necē: tam bona.

**L. itozibus nomen mortens caeseta reliquit.
Lucia in nostris vna labosto babe.**

est Quid dicis: Quid dico: non ne uiuo. Es haud
uiuis: Et quid est uiuere: Naturam honeste sequi
nam naturam sequor. Oppositum sequeris. Nō
ne quod facio / naturaliter facio. impetuose. si /
ne ratione: sine consilio & uoluntate facis: num
ne hec naturalia sunt / Imo contra naturam: que
contra te met ipsum: Et quomodo agere debeo /
disce page dispone. Non iteligo. Soluit ad occa
sum: Recedēdi tempus est uale sospes & soci /
um uoca. Heus o. M. audiens exit ille ore re
pleto & rauca uix respondit uoce o o Accelerant
discedunt Remaneo mioptime.

Eiusdem domini francisci carmia
dum laboraret i extremis.

Cuncta uorant anni uolucres. demat oīa tempus.
In dormituroq; cadit matris fortuna uigorq;
Arentiq; uires senio dat terga senectus.

Eiusdem Epitaphium per eum editum
Frigida francisci lapis hic tegit ossa petrarce:
Sulcipe uirgo parens animam: fate uirgine parce.
Fessaq; iam terris oeli requiescat in arce.

F I N I S .

© Impressura Cremonæ per Cessarem parmen
sem & Rafaynum Ungaronum socios anno.
.M. cccclxxxiiii die xxiiii nouembris.

FRANCISCI Petraræ poetæ bucolicum cærmen
Ægloga prima: Interlocutores: Monichus. Siluius

O nice tranquillo solus **S**iluius:
tibi conditus antro

E t gregis & ruris potuisti
spernere curas .

A st ego durmosos colles
siluasq; per erro .

I n felix . quis fata neget diuerſa gemellis ?

V na fuit genitrix at ſpes non una ſepulcri .

S ilui qd queris . cõctorum uera laborum

Monichus:

I pſe tibi cauſa es . quis te per deuia cogit ?

Q uis uel inaceſſum tâto ſudore cacumen

M ontis adire iubet: uel per deſerta uagari ?

M ulcoſoſq; ſitu ſcopuſos: fonteſq; ſonâtes

Siluius:

H ei mihi ſolus amor . ſic me uẽata benigne

A ſpiciat mēs noſtra pãles dulciſſimus olim

P arthenias mihi iam puero cãtare ſolebat .

H ic . ubi benacus uitrea pulcerrimus aluo

P erſimilem natum ſondit ſibi . uenerat etas

F ortior . audebam nullo duce iã per opacũ

I re nemus . nec luſtra feris habitata timebã

M utatãq; nouo frangebam carmine . uocẽ

E mulus & fame dulcedine tactus inani .

E cce peregrinis generoſus paſtor aboris

N eſcio qua de ualle canēs nec murmur nro

P ercuſſit flexitq; animum mox omnia cepi

T ĩpnere mox ſolis numeris & carie paſci .

P aulatĩ creſcebat amor . qd multa ſcanẽda

Constitutiones & reuocaciones nouiter per Sanctissimū
dñm nostrū dñm Alexandrum Papam sextum facte su-
per expectatiuis de proximo concedendis.

Sanctissimus in xpo pater dñs n̄r dñs Alexander diuina pui-
dentia Papa. vi. intendens adueniente tempore. Januarii prime
futuri gr̄as expectatiuas cōcedere. Ac illi quibus p̄cedent̄ p̄ce-
deri specialit̄ reseruatiōnū & alias gr̄as impediunt illas effectū
cōsequi & ex certis rōnabilibz causis animā suā mouētibz eōs &
singlas Cathedraliū & am̄ metropolitanay & alias ecclesiay ac
mōasteriorū nō tñ p̄historicale a. S. sua factas ac prioratū digni-
tatū p̄sonarū administratiōnum officiorū canonicatū & p̄b̄c̄
altorūq; b̄n̄ficiorū ecclesiasticorū quorūlibet seculariūq; & ordinum
quorūcūq; etiam militiarū regulariū cū cura & sine cura vacan-
torū specialis reseruatiōes & gr̄as expectatiuas ac de illis et pluribz p̄mo vacaturis cum
vocaret eligēdis & acceptādis nō p̄petuas sed ad aliquoz vitā vel aliud t̄ps̄ vnion̄. an-
nerciōn̄. incorporatiōes suppressiōes extinctiōes & applicatiōes ac illa vniciū annexādis & in-
corporandi suppressiōes extinguēdi applicādis p̄terēdi & cōmendādi facultatōz & in d̄d̄ta
necnō specialit̄ reseruatiōnū gr̄as expectatiuay vnionū annexiōnū incorporatiōnū suppressi-
ōnū extinctiōnū facultatū & mandatōz p̄ b̄mōi extēsiōnū ampliatiōes reuolūdatiōes rein-
tegratiōes repositiōes restitutiōes & sup̄ illis & eoz effectiua & in reuocatiōibz modifica-
tiōibus suspēsiōibus restrictiōibz ac ad ius cōmune reductionibus p̄. S. suā & sedem
ap̄licam factis cū inclusiōe declarationū ac intentionū suarū. S. archiep̄iscopos que quorūvis
etiā sancte Ro. ec. Car. Regū reginay p̄latōz ducū principū marchionū vnuuersitatum
studiorū iurū celsorū v. a. ablatōz etiam p̄ sedandis litibus necnō impetiorū suarū. S. & di-
ere sedē etiā p̄ fide catholica obsequiorū ac damnoz eis etiaz p̄ infideles illaroz seu alia
quibz quāntūcūq; grandi p̄sideratiōe p̄ quibusuis p̄sonis cuiuscūq; status gradus ordi-
nis & p̄diciōis exūstēti & quacūq; ecclesiastica etiam Cardinalia & hūdana dignitate
singul̄ibus etiam cū mortis p̄p̄t̄ & certe sc̄. tie ac plenitudinis potestatis et quibusuis
alioz derogatoriay derogatoriōz fortioribz efficacioribz & in solit̄. clausis & sanctitate sua
et sedē predicta ac deo legatis etiā de latere & hūcys etiam cum cōiūgdē legatorū pote-
state quantum auctoritate hactenus quōlibet emanarūt. quo ad ea in quibz notū sunt fore
sūt effectū. expresse reuocauit & voluit illas & quas emanare cōtingeret in futurū. special-
les reseruatiōes vnionē & annexiōes incorporatiōes suppressiōes extinctiōes applicatiōes
facultates & mandata b̄mōi & sup̄ illis extēsiōes ampliatiōes reuolūdatiōes reintegrati-
ōes repositiōes restitutiōes & declaratiōes etiam cū p̄ntis p̄s̄titiōis expresse de-
rogatiōe & etiā ū in eisdem que emanarūt & in futurū emanabūt specialit̄ reseruatiōibus
vnionibz annexiōibus incorporatiōibus suppressiōibz extinctiōibus facultatibz mandatibz
extēsiōibus ampliatiōibus reuolūdatiōibus reintegratiōibus repositiōibus restitutiōibus
et declaratiōibus p̄tineret expresse q̄ ille in b̄mōi gener̄alibus reuocatiōibus suspēsiōibus
modificatiōibus & restrictiōibus que fierent nullatenus includerent. nisi de p̄sonarū q̄s
cōcernūt & in futurū cōcernerēt ac quarū p̄sideratiōe emanarūt v̄ emanarent nominibz
cognoimibz dignitatibz officis & causis p̄pter quas eis cōcesse sunt seu concederēt et
quibz alia expresse indiuidua fieret de eis eisdēq; ipsis p̄sonis insinuare & diuersas istas
sub diuersis datis cum certis t̄pis intervallo inter datas b̄mōi & p̄sonay carundē in reuo-
caciōe b̄mōi expresse accederet assensas intelligentes q̄ se sole cōtōes reuolūdat̄ et in
p̄s̄titiū statim reposit̄ quorūcas eas reuocari restringi & modificari cōtingeret illas te-
norū atq; formas & clausulas b̄mōi ac alias in eis que emanarūt cōtēntas & que emana-
bunt forsan cōnnebant ac si de verbo ad verbū exprimerent. p̄ expresse & specificis. ba-
bendo voluit p̄ infensis & nō cōcessis haberi & v̄ribus oīno carere etiam si p̄ eas q̄ emā-
narent specialis reseruatiōes & alias gr̄as v̄ribus vacatas b̄mōi huius cōs̄titiōis ven-
eantur specificis & expresse specialit̄ reseruatiōibus de beneficiis ecclesiasticis b̄mōi d̄d̄t̄

Sermo .i.

Sermones tredecim uniuersales
Magistri Michaele de uariis inci-
piunt feliciter.

Sequitur humilis dominus. filius.
uoca. seruit. Sotis. mouitur. diligit. ue-
nit. ambula. surge. resurge.

In ticio magistri mi-
chaele de uariis au-
ctoris huius operis in his
duobus versibus est ista
Proposuit enim pro informatioe comu-
ni predicatoz liberos non habentiu
in copia. certas materias copulare q
possent frequenter in epistolis et eu-
gelis reperiri. Et quia non est unica
uel testuata in ano quim in euagelio
uel epistola aliqua dictionu in uer-
sibus predictis contentaruz reperiat.
ideo has tredecim dictiones premisit
tanq themata uel fundameta operis
subsequentis: ut prima scilicet dictio
prima sermonis thema sit. secunda se-
cundi: et sic de alijs singulor sermonu
singule dictiones. Porro uarietas ma-
teriaru in singulis sermonibus contē-
tarum litteris alphabeti designatur.
que quemadmodu mueniri ualeant ha-
betur lucide per tabula que in prima
pro tota operis posita est.

Sermo .i.

Sequitur. Ebaris-
simi. uia. docto: Ni-
colaus de lyra super
vii. ca. Mat. q quin-
q de causis iudei seq-
bantur christum. B

Ita aliqui sequebantur xpm ut cura-
rentur ab infirmitatib⁹ suis. Mathei
enim. iij. habetur q iudei offerebant
ei male habentes uariis languorib⁹ et
curauit eos. Aliqui ex curiositate ut
viderent signa et mirabilia q faciebat
Jo. vi. Sequebatur eu multitudo ma-
gna quis uidebant signa que facie-

bat. Aliqui ut ab eo sanarentur et con-
po: aliter pascerentur ut patet ibidem
Aliqui ex malitia ut caperent eum in
sermone et blasphemarent eu Mat. x.
xii. Abecentes pharisei inierit con-
fessum ut caperent iesum in sermone Et
aliqui ex deuotione ut ab eo doctrina
exaperent salutarem. Ande uersus.
Adorbus signa. ab⁹. blasphemia. do-
gma. fucere. Laufe. cur dnm turba secu-
ta fuit. Adodo consimili multi sequun-
tur predicatorum uerbu dei. Aliqui ex
deuotione ut ab infirmitate spiritali
anime uerbo dei curentur. Aliqui ex
curiositate ut extraneis et curiosis re-
bus uel materiis informetur. Ali-
qui ex malitia ut uerbu dei predico-
res per eos scandalizentur. Et aliqui
ex fide quam habent in dei uerbo ut
spiritaliter recreentur et in bono in-
formentur. Et autem omnes sint istius
conditionis punitur orandū est. Pas-
ter noster et Huc maria. Pro proces-
su sermonis est aduertendum q xpm
sequi debem⁹ tripliciter. per uiam pe-
nitentie et acerbitatis. obedientie et hu-
mitatis. respectus mundi et pauper-
tatis. Primo principaliter dixit de
bemus sequi christum per uiam peni-
tentie: et hoc ppter tria comoda q pro-
ueniunt ex uera penitentia. B
Ita primo cum peccator cadit in mor-
tale peccatum intantum excoratur. p
carentiam spiritalis gracie. q no co-
gnoscat deus nec eius beneficia memo-
ratur: sed si sequitur xpm per uias pe-
nitentie. recipit ueram cognitionem
dei et uisus spiritalē gracie: et ideo di-
ctur Job. viij. Qui sequitur me non
ambulauit in tenebris. figura hui⁹ ha-
bes Mat. x. de ceco clamate ad xpm
pro visu habendo: cui christus respō-
dit. Hade fides tua te saluum fecit: et
cōfessum uidit et sequebatur eu scilicet
per uiam penitentie et acerbitatis.
Secundo homo per peccatum morta-
le spoliatur bonis p cum prius factus.

libellū: & bonis ut aiunt auibus: uel ouibus: lectita &
latita: ne ob nimiū risū p rasū anū: emittere uel omit/
tere crepitū: q̄s te audiat & si aliq̄s audeat: passim si
nō possunt admonere: nequæ adminari: paratum nō
a peroto iam canat opus.

Boazana omnium rerum insulsiſſima: bedaniſſima/
q̄: bene fauentibus fartoribus: lurconibus: Ardelioni/
bus māduconibus: & Cocis: incohat bestialiter.

Musa mihi pande Boazanam scribere posse

Da tu de fonte caballino bibere: frondes

Impone capiti circumdare tempora lauro

Vt ualeam gesta floriani canere uersu

Musa: quæ bacchi bacchacie diceris uxor

Māmata succurrere mihi: corpulena: peruncta

Reddit auctor auditores

dociles beniuolos & attētos

Nulla bella referam: nam maro præcinit illa

Non uenerem: & natum celebrant hos face poetæ

Sed lupum dicam in felsina docta menarum

Cui baubant omnes: sequitur quem turba uirorum

Nec desunt pueri credentes esse chiapinum

O dii: deq̄ simul: uestro fauete poetæ

Qui manichas trahit: ponat lucubrata papyro

Et calamos parat: parat atramenta: superbum

E dat opus: adeste uiri: miracula dicam

Demonstratio māduconis:

e
 S ist zu wissen das maister Jörg von Turn-
 bergk/ yetz vnser hailigñ vatters büchsen/
 maister/ dise hernach geschribne geschicht/
 von der Turckey hat gemacht/ wann er bey
 xxx. jarn dar in gewondt hat. ¶ Zum ersten
 wie die turcken auff Kömen sein. ¶ Zum anderen/ wie
 ain yetlicher turckischer kaiser sin volbracht/ vñ was
 landt/ stete/ vnd anders zc. gewonnen hat. ¶ Zum dē
 dritten/ ain wenig vō irem gefas/ oder glauben/ va-
 sten/ vnd peten. ¶ Zum vierden/ wie sy die armen ge-
 fangen behalten/ kauffen/ vnd verkauffen.
 ¶ Item zum ersten/ wie die Turck auff Kömen sein.
 Ein schlos gelegen in dem lant Natalia/ mit namen
 Ortman/ da von ein yetlicher kaiser den namen behal-
 ten hat. In dē schlos warn ertlich gebawñ/ v̄ obrest
 bawt was vast reich vñ Erfamen/ vnd gieng mit se-
 chs oder sibē bawñ in ainē tal zu acker/ vnd wen er
 essen wolt so blies er ain horn das es die anderñ mö-
 chten hören vnd zu im Kömen/ darnach so lebē sy mit
 einander als gebüder.
 ¶ Item auff dem anderñ teyl warn die krichen/ vō des
 selbigen ertrichs wegen zu sehen/ do schlugē sy sich an
 einander/ aber die krichen behieltē den streyt/ des ver-
 trose die turcken vnd zügen eins nachts vnd v̄brantē
 den krichen drez oder vier dōffer vñ erschlugē vnd
 fürten die kinder mit inñ vnd schenckten irem herrñ
 mit namen Karaman/ der here ein gross wol genallē
 an den kinderñ vnd gab in vilauß das sy den krichen
 das bösest solten beweysen als sy dan thäten.
 ¶ Darnach der obgenant bawt Ortman/ samelt etli-
 ch volk vnd züg in das landt Rifa/ vñ fürte vil volks
 och kinder hinweg aus vil dōfferñ/ vñ schenckte die
 kind aber seinē herrñ Karamā/ der sprach zu im/ was

cūctipotēs. *Gz.* Spe tua. vel Audi filia. *Epla* vt sup̄
 Of̄o sola. *Alla* pp̄uū. *psa* pp̄ua *Euāgel.* vt̄s. *Offer.*
 filie regū. *Credo* nō dicat. *pre* tio q̄tti. *Sāctus* so-
 ene. *Lom.* Sile ē regnū. vel *Lō* danf. *In* sc̄oīs *vis*
 chorabūt pueri i suppellicū. pleban⁹ vn⁹ p̄ben. an de
 laud. pp̄ijs. *p̄s.* cōsueti. *L ap.* vt̄s. *R.* Virgo flagella
 tur. vel *O* m̄f n̄ra. *hym.* vt̄s. an p̄pa vt in libro. *Of̄o*
 pp̄ua. *Suffra.* cui crastina die orare intendis tm̄. *Alia*
 suff. cōplent in horis br̄e x̄gis. suo ordine vt sup̄ scri
 pt unt. *Itē* Si festū sc̄tē katherine venerit i octā de
 die q̄ is tēpli: tūc octā tēpli vadit p̄ suffr. *Sz* in p̄mis
 vis katherine dz fieri suffra. de dedicatiōe. *Et* cras
 in oī horis r̄ i missa. *Auianus* ep̄s et cōfessor. *p̄* suffr.
 imponit. *In* mat. inuit. r̄ alia oīa vt i cōi vni⁹ cōfēs.
 et p̄ōi. *L cōes* pp̄ue *L ap.* Ecce sacer. m. q̄ i die. omel.
 hō quidā pegre suff. de dñica. r̄ alia cōsuetā pficiant
 ordie suo. *In* missa. *Statuit.* *Ikirie.* de cōfēs. of̄o p̄pa.
 sc̄da de dñica. sc̄cia de b. x̄gie. *Epla.* Ecce sa. vt̄s. *Gz.*
 Ecce sa. *Alla.* Jurauit dñs. *prosa.* Quē inuisibiliter.
Euāg. hō r̄ iam pegre. *Offer.* Inueni dauid. *Lom.*
 Dñe qn̄ tal. *In* sc̄oīs *vis.* an de laud. *Ecce* sa. ma. cap.
 vt̄s. *R.* Jurauit dñs. *hym.* *Iste* p̄fessor. x̄. *Amavit* eū
 An̄. *Sacerdos* r̄ p̄o. m̄gt. *Of̄o* pp̄ua. suff. de dedica
 tione si nō expirauit. *Sz* p̄us de dñica si ē. de sc̄o petro
 r̄ paulo. de sc̄o adalbro. r̄ sc̄o martino. *Et* ad cras cui
 orare intēdis tm̄. de oib⁹ sc̄tis. r̄ p̄ pace. *B̄ndicā* dño
 de p̄fēs. vt i fine canit. *De* sc̄o *L*olumbano marty: r̄.
Licet nō habeat lcōnes p̄ r̄as: tm̄ vbi locū habuerit te
 nemus de eo. *L ap.* Dilect⁹ deo. *Omel.* Nemo accend.
 et alia oīa vt de s. othmaro abbate. silr r̄ in missa.

Anno x̄pi. *M*ccccxvi. p̄ opificē *Georgiū* *Stur*
de *Sultzpach.* *Hurnbergi.* *Nōs* *Octobr.* finit f

In assumptione beate Marie virginis. Benedictio herbarum.
Supplices tuam atque obnoxie precibus barum.
 Deus deprecamur clementiam: qui mirabiliter cuncta creasti ex nihilo: qui per terra edita diuersa proferre germina precepisti: atque vniuscuiusque semine in semetipso manere supindidisti: atque diuersa in eis medicamentorum genera ad sananda humani generis corpora tribuisti: ut bene **X** dicere et sancti **X** ficare has diuersi generis herbas tua almitate digneris: ut quicumque ex eis in hac venerabili solennitate sancte dei genitricis Marie sunt sumpturi: tam anime quam corporis sanitatem recipiant. et intercedente beata Maria de vniuersis terrarum generibus sumamus salubriter. quatenus in tuorum odore vngentorum paradisi mereamur adire ianuas. prestante domino nostro ihesu christo. Qui tecum viuunt et regnant in unitate spiritus sancti deus. Per omnia secula seculorum. Amen.
Bene **X** dic omne creaturam istam herbarum. ut **Alia.**
 sit remedium salutare humano generi: et presta per inuocationem nominis tui: et sancte tue genitricis Marie ut quicumque ex ea sumplerint corporis sanitatem et anime tutelam percipiant. Qui cum patre.

Obsequiale benedictionum opus eximium. Impensis ac industria Georgii Stuchs de Sultzpach. Luitis Furnbergii. magna cum diligentia: fideliorum studio emendatum. secundum ordinarium ac Rubricas Alme Strigoniensis. Ecclesie caractere meliori impressum. Anno a natiuitate christi. MDCCLXXVI. kl. Nouembrii. ix. finit feliciter.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ, ΤΟ Γ΄.

Πῶς πάλι πολιτείας ἰσοσκοποῦν τι, καὶ
τις ἐκαστῆ καὶ κρίσις, καὶ πρῶτη σκέ-
ψις περὶ πόλεως ἰδῆ, τί ποτ' ἔστιν ἡ-
πόλις, μὴν γὰρ ἀμειβντοῦσιν οἰκῶν,
φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχῆναι τὴν
πρᾶξιν οἰδοῦν τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὴν οὐλι-
γρῶν καὶ ἢ τὸν τύραννον· τὴν δὲ πολιτι-

κῶν οὐ τὸ νομοδίον, πᾶσιν ὁρῶμεν τὴν πραγματείας οὕσαν πρὸς
τὸ λῆμ· ἡ δὲ πολιτεία τῆν τὴν πόλιν οἰκόντων ἔστι τάξις τί-
ἰπερὶ δὲ πόλις τῆν συγκλήμων καθάπερ ἀλλότι τῆν ὄλωρ
μῶν· σινοισώτων δὲ ἐκ πολλῶν μορίων, δηλοῦσι πρὸς τὸν ὄπ-
λίτης ἠτιτίος· ἢ γὰρ πόλις πολιτῶν πλῆθος ἔστιν, ὡς τι
τίνα καὶ καλεῖται περὶ τὴν καὶ τίς ὄπλίτης ἔστι, σκεπῆσον·
γὰρ ὄπλίτης ἀμειβντοῦσιν περὶ μάκισ· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν
ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην, ἔστι γὰρ τὸ ὅσον δημακρα-
τίαν πλίτης ὡν· ἢ ὅλι γρῶν περὶ μάκισ οὐκ ἔστι πλίτης· τοῦς
μῶν οὐν ἄλλως πῶς τυγχάνοιεν τῶν τῶν ἐφ' ἡ προσηζείας,
οἷον τῶν σπικρῶν πλίτας, ἀφ' ἐτίον ὁ δὲ πλίτης, οὐ τῶν οἰκῶν
πυπολίτην ἔστι· καὶ γὰρ μίτην κοινὰ δὲ ὄλοι κοινῶν οὔσι ἐφ' οἰ-
κῆσιως· ἔδ' οἱ τ' δικαίων μετ' ἄλλων ἐτύως· ὡς τι οὐ δίκην ὑπὶ-
χειν καὶ δικάζειται· τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβό-
λων κοινῶν οὔσι καὶ β' τῶν ταυτοῖς ὑπάρχει· πολλαχῶ μὲν
ἔτι· ἔδ' οἱ τῶν τιλὶ οἰκίρικοι μετ' ἄλλων τ' τ' αὐτῆς κοινῶν αἰε,
ἀλλὰ

67. Aristoteles: Opera. [Graece.] Venezia, Aldus Manutius, 1495—1498. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

Chiet ebt sich an ein güt nüzlich büch von
der rechtlichen überwindung Christi wider
Sathan den fürsten d' hell vñ des sünders
betrüftung. Als man erfint. xli. q. iiii. porro.

In dem namen der allmechti-
gen vnd vngeteilten d'iseltig-
keit. vñ Marie d'ewigen ma-
get zu lob. vñ zu ere allem hy-
melischem here. Ich hab ge-
dacht ich wöll mich versüch-
en ob ich zeteütsch müg bring-
en das büch das do betrachtet ob Ihesus Ma-
rie sun des recht hab gehabt das er die helle vnd
die teüfel hab beraubet an dem tag do got für al-
le menschen gelidten hat mit dē bitteren tode des
creüzes. Vnd d'auon ist gesetzt ein langs vñ frie-
gisch recht. Vnd das hab ich nüt darumb für-
gesetzt in teütsche sprach zebingē. ob ich vñ villeicht
darmit etlichen mēschen die ir vernunfft vñ ver-
stentnuß lieb habent. möcht gefallen. die es lesen
oder hörent lesen. Wasñ seid man den frumen mit
anders mag gefallen dan mit frümkeit so duncf
et mich wie ich den frumen gesiele das were gar
wol gethon. Nun hat der meister der dises büch
gemacht hat außgezeichnet mit gewonlicher iu-
risten geschafft wo vñ auch an welchen emiden

a ij

diffimas conficiat epistolas Et tantum de scilicet principali.

Conclusio oratoris

Et amice charissimi vos hortari aliud quod vobis instructum
est naturaliter ac vestra digna virtute quodque per iocundis et a
placit etiam sapientissimis vestre summo perit etiam persuadet Et iam quod
magis honore prosequi et vos auditores huius artis scio in humanis mens
nem Quare imperti erga vos charitate debet et iuste hortatus in ea ad vos
egregio pietatis ingenio scribendo de arte epistolandi pie committere Quis
vultate vestre omniumque aliorum incipientium pro incrementis dicere artis co
ducere estimare Quapropter vestra obsecro atque ad modum rogo directio
nem quarissimo sententia docilitatis opera huic arti diligenter intendatis ve
sic hanc quam a tenetis frequenter dilecti amnis prosequamini scientiam Et eius
ipse hactenus scolario fidelis erit vos non minus prodesse effectus Et tan
dem animo volueritis ut qui iam parus et despectus estis magni et accepti so
re per hanc possessio Et iam nihil homines plus modo deat. eleuat. et ad ho
nores erigit. Et hec ars que multum eloquent. dissonu clarior. suscipit. et
cusabile reddidit Ad quam animam applicate vestrum et scindubis apud vni
quemque scripto et sermone clarissimi eritis Sic feliciter valentes Et
studio Lipsiensi die martis septima mensis Septembris Anno salutis no
nagesimo et. Et tantum de isto.

Dominica. Folium. i.
Psalmus primus.

Ecce vir qui nō
abijt in cōsilio im-
piorū ⁊ in via pec-
catorū non stetit:
et in cathedra pe-
nitentie non sedit

Sed in lege dñi voluntas ei⁹: ⁊ in le-
ge eius meditabit die ac nocte. Et
erit tanq̄ lignū quod plāratū est se-
c⁹ de cursu aquarū: qđ fructū suū
dabit in tpe suo. Et foliū ei⁹ nō de-
suet: ⁊ oīa q̄cūq; faciet prosperabun-
tur. Non sic impij nō sic: sed tanq̄
pulsis quē p̄icit vēns a facie ire
Ideo nō resurgūt impij in iudicio
neq; pctōres in psilio iustorū. Qm̄
novit dñs viā iustorū: et iter impio-
rū peribit. Gloria: ps. q̄

Omare tremuerūt gētes: ⁊
populi meditati sunt inania
Stiterūt reges ire ⁊ p̄n

Anglicorum regi conscripsit scola solennis
Ad regimen vite presens hoc medicinale

Die meyster von baryß habent gesant
Dem grossen künig von Engellande
Von arzenig ein hypstes büchellin
Wie er behalten solt das leben syn

Si vis incolorem si vis te reddere sanum

Curas linque graues irasci corde prouanum

Wiltu haben din hertz starck vnd gesunde
Vnd on siechtragen so tün ich dir künde
Bis frelich vnd los zorn ane stön
Duch keyn grosse sorge soltu han

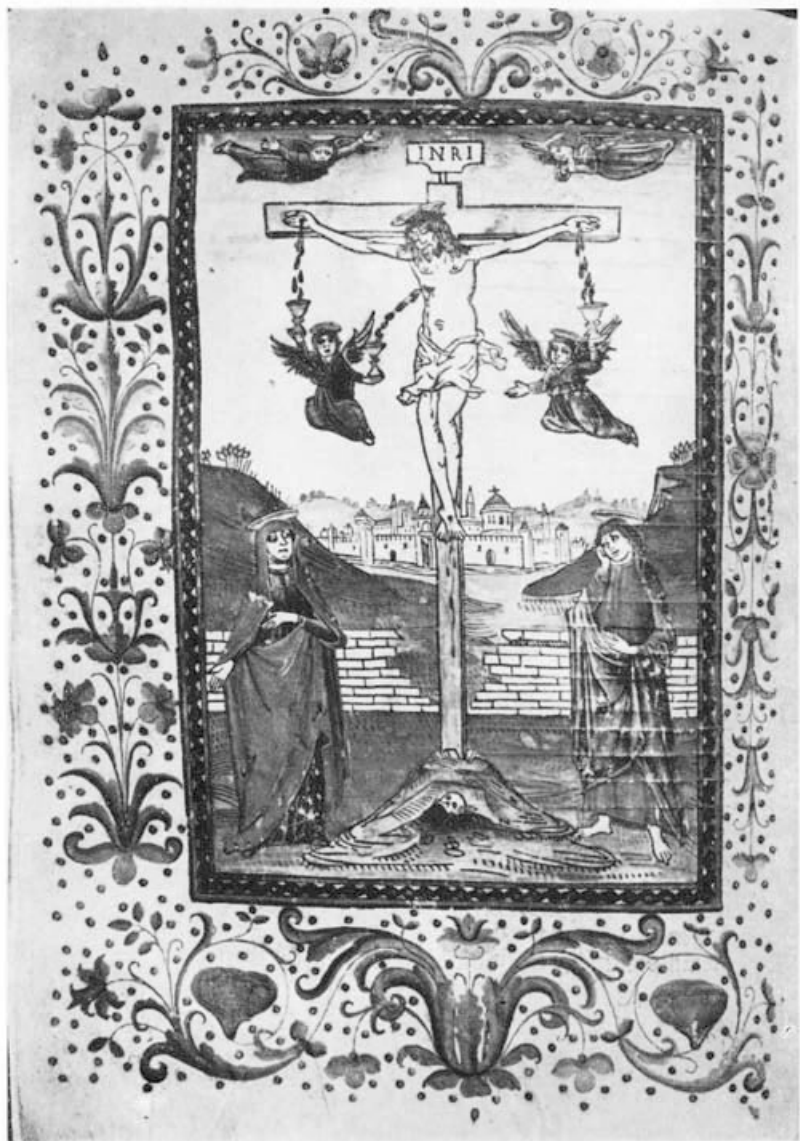
Triste cor ad mortis te cogit currere metas

Spiritus exultans facit vt tibi floreat etas

Ein betriecht hertz zwingt dick vnd vil
Das gemüt das es die freud verliert syn
Vnd der mensch dick do von stübe
So jm wol frelich gemüt lägs lebē er wirß
Wan dry ding verzeren den lyßp behend
Das das hertz gewinet ein kurzcs end

Si medici desunt medicina sunt tibi ista

Hec tria mens leta requies mediata dieta

72—73. Missale Quinqueecclesiense. Venezia, [Johannes Emericus] pro Johanne Paep librario Budensi, 24. Apr. 1499. Budapest, Bibliotheca Nationalis Széchényiana.

Finito che la nympha cum comitate blandissima hebbe il suo ben^t
 gno suoaso & multo acceptissima recordatiõe, che la mia acrocoma Polia
 propera & mãfuetissima leuatose cum gli sui festuoli, & facetissimi simu
 lachri, ouero sembianti, & cum punicante gene, & rubète buccule da ho
 nesto & uenerate rubore suffuse aptauale di uolere per omni uia satisfare
 di natura prompta ad omni uirtute, & dare opera alla honesta petitione.
 Non che prima peroe se potesse cælare & dicio retinere alquãto che ella
 intrinicamente non suspirulasse. Ilquale dulcissimo suspirulo penetroe
 reflectendo nel intimo del mio, immo suo core, per la uniforme conue
 nientia. Quale aduene a dui parimente participati & concordati litui. Et
 ciascuna cum diuo obturo respecta intrepidulamente, cum quegli ludi
 bondi & micanti ochii, Da fare (Ome) gli adamantini fresi in mille fragmè
 ticuli. Cum pie & summissa uoce, & cum elegantissimi gesti decentemen
 te reuerita ogni una, ritornoe al suo solatio sedere supra il serpilacco so
 lo. La initiata opera sequendo fellularia. Cum accommodata pronunti
 atio-

Augustinus De Omnibus Articulis et Decretorum doctor
et doctus eruditus virum Magistrum Johannem Augusti
philosophicum Tractatus de secta Waldensium Et primo quod
predicationis officium non omnibus passim sit in ecclesia
permissum

75. Augustinus Moravus: De secta Waldensium. Olomouc, Konrad Baumgarten, 29. Oct. 1500. Kalocsa, Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae.

Benedictio salis ⁊ aque. Fo. I

Agenda parochialium ecclesiarum.
Benedictio salis ⁊ aque in dominicis diebus. Adintoxicum nem in nocte domini. Qui fecit celum ⁊ terram. Exorcismus salis.

C Exorciso te creatura salis pro
deum ⁊ vivum pro deum ⁊ verum
pro deum ⁊ sanctum: pro deum qui te
pro heliseum prophetam in aquam
mitti iussit ut sanaret sterilitatem aque
ut efficiaris sal exorcisatus in salutem
credentium: et sis omnibus te sumentibus
sanitas anime ⁊ corporis: ⁊ effugiat at
que discedat ab eo loco qui aspersus fu
eris omnis fantasia vel versutia ⁊ nequi
tia dyabolice fraudis: omnisque spiritus
imundus: adiuras per eum qui venturus
est iudicare vivos ⁊ mortuos ⁊ seculum
per ignem. Amen. Oremus. Oremus.
Immensa clementiam tuam opere
eterne deus humiliter imploramus:

an

Opus Johānis Meinardi
di ferrarēn. phisici miran-
dulani ad Martinū Mel-
lerstadi ducalē phisicū de
errorib⁹ Symonis pisto-
ris de lypczk circa morbū
gallicum :

77. Manardus, J.: Opus de erroribus Simonis Pistoris circa morbum gallicum. [Nürnberg, Georg Stuchs, c. 1500.] Budapest, Museum et Bibliotheca Historiae Artis Medicinae de I. Ph. Semmelweis nominata.

Epitaphij Tibulli

Et quoq; virgilio comitē non equa Tibullū

Mors iuvenē campos misit ad elysios.

Ne foret aut elegis molles qui fletet amores

Aut caneret forti regia bella pede.

**Impressum Lipsiæ per Jacobum Thanner
Herbipolensem Anno salutis nostræ. 1.5.00.**

78. Tibullus, A.: Elegia de amoribus et laudibus Messalæ. Leipzig, Jacob Thanner, 1500. Pápa, Bibliotheca Superintendentiæ Reformatæ Trans-Damubianæ.

